Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger: Anton Oppelik, J. Dannecer, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.

Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĚR DE DUMINECĂ 36)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 198.—Anul LIX. Braşov, Duminecă 8 (20) Septemvre 1896.

Fierberea în Turcia.

Fierbe şi clocotesce în Constantinopol.

Nimic nu e sigur aici. Liniştea şi viéţa locuitorilor nu e sigură, nu sunt siguri Armenii şi creştinii ceilalţi, dér şi Turcii au ajuns sě nu mai scie, ce-i aşteptă ḑiua de mâne.

Ingrijirile sunt mari, ca nu cumva fanatismul Turcilor, atât de mult aţiţat, sě isbucnéscă de nou şi sě pricinuéscă nouě vărsări de sânge şi măcelurĭ înfricoşate.

Tótă ura Mohamedanilor se îndréptă de-ocamdată contra Armenilor, dintre carĭ mii de inşĭ, bărbaţĭ, femei şi copii, au fost omorîţĭ fără de nicĭ o vină. Acum stăpânirea îi persecută, arestându-i în masse, isgonind pe cei neînsuraţĭ, carĭ n'au subsistenţă sigură şi n'au familiă, şi trăgênd înaintea judecăţii pe cei învinuiţĭ ca turburătorĭ. Ca mâne însě furórea musulmană uşor se póte îndrepta şi în contra celorlalţĭ ghiaurĭ (creştinĭ). Se şi pare, că representanţii puterilor se tem de aşa ceva, căcĭ puterile au luat mĕsurĭ pentru apĕrarea supuşilor lor.

Intr'aceea în Anglia cresce mişcarea în contra Sultanului şi a stăpânirei turcescĭ. Tótă pressa englesă susţine, că Turcia nu mai e în stare a şĭ împlini datoriile ca stăpânire şi a garanta supuşilor sĕi, precum şi celor streinĭ scutul vieţei şi a proprietăţii lor.

Şi pe când Englesii încep a pretinde în gura mare, că trebue sĕ fiă depus Sultanul ca neapt, ambasadorii marilor puterĭ din Constantinopol scriu note, ce le adreséză înaltei Pórte cu sfaturĭ şi îndrumărĭ binevoitóre; ér în ascuns atât Englesul, ca şi Rusul, se muncesc cu gândul, cum ar puté fiă-care mai iute sĕ pună mâna pe Bosfor şi pe Dardanelle.

* * *

Foile germane sunt fórte năcăjite pe Englesĭ şi pe politica lor îndreptată contra Sultanului şi a stăpânirei turcescĭ. Englesii adecă pretind, că tóte relele vin dela Sultanul şi dela slăbiciunea guvernului turcesc, care nu e în stare sĕ susţină ordinea şi liniştea şi sĕ apere pe Creştinĭ şi în deosebĭ pe Armenĭ în contra fanatismului Mohamedanilor, care a pricinuit grozavele măcelurĭ de astă iérnă şi din timpul din urmă.

Ḑiarul berlines „Post" publică o scrisóre din Constantinopol, în care i se imputa Angliei, că numai de aceea voesce sĕ provóce o catastrofă, pentru ca sĕ siléscă pe Sultanul sĕ-şĭ dea învoirea, ca Anglia sĕ pótă anecta Egiptul.

Ḑiarul „Post" mai susţine, că între Rusia şi Turcia s'a încheiat un *tractat secret*. In înţelesul acestui tractat Rusia s'a obligat ca va apĕra necondiţionat pe Sultanul faţă cu orĭ şi ce atac străin, ér în schimb Turcia s'a obligat de a deschide Rusiei Dardanelele. Se asigură, că admiralul turcesc, Arifi-Paşa, care a petrecut iérna trecută în Petersburg, a încheiat în timpul acesta tractatul secret.

Tóte celelalte foi din Berlin arată asemenea, că starea lucrurilor în Constantinopol e *fórte ameninţătóre* şi acésta în mare parte şi din causa purtării Angliei.

„*Kreuzzeitung*" publică şi ea o scrisóre din Constantinopol, în care se ḑice, că Anglia, décă ar vré *sĕ facă rĕsboiŭ Turciei*, s'ar afla faţă cu tóte celelalte puterĭ, şi adauge, că de aceea Pórta nicĭ nu se teme serios de un atac neaşteptat al Angliei în contra Sultanului orĭ a Constantinopolei.

Cu privire la mĕsurile, ce le-a luat Germania în urma turburărilor causate de Armenĭ, se anunţă, că 4 fregate de rĕsboiŭ germane au primit dela comanda marinei ordinul de-a merge în Marea-mediterană şi de-a traversa mai ales părţile rĕsăritene ale ei. Fiă-care corabie are ca la vre-o 450 de marinarĭ, aşa că în total vre-o 2000 de ómenĭ vor fi staţionaţĭ în Marea-mediterană pentru apĕrarea supuşilor germanĭ.

*

In faţa măcelurilor din Constantinopol întêmplate la finea lunei August a. c., ambasadorii marilor puterĭ au adresat o notă Porţii otomane, la care Pórta a rĕspuns prin nota dela 8 Septemvre. La acésta din urmă notă turcéscă au rĕspuns din nou ambasadorii, susţiind ceea-ce Pórta négă, că bandele de bătăuşĭ şi de ciomăgaşĭ, carĭ omorau pe Armenĭ cu ciomege, au fost conduse de poliţia turcéscă. Bine, că poliţia a stat pe loc după-ce 'i s'a dat poruncă de a împedeca măcelurile, dér acéstă poruncă, ḑic ambasadorii, ar fi trebuit dată mai curênd.

Nota ambasadorilor condamnă purtarea turburătóre a Armenilor şi ḑice, *că liniştea, ce domnesce astăḑĭ în Constantinopol, nu e decât la părere*. Ambasadorii fac *rĕspundĕtóre pe Pórtă pentru tóte, ce s'ar mai puté petrece de aci încolo*. Nota încheiă ḑicênd, *că cele şése puterĭ nu vor mai intra în vorbă cu guvernul turcesc asupra faptelor deja constatate*.

Armenii fug cu miile din Turcia şi mai ales din Constantinopol de groza Turcilor. Până acuma au sosit în porturile Mărei Negre şi la Rusciuc în Bulgaria peste 2000 de Armenĭ, avênd toţĭ paşapórte străine. Diregĕtoriile bulgare urmăresc cu băgare de sémă mişcarea de imigrare a Armenilor. Spre a înlesni acestor refugiaţĭ a-şĭ găsi mijlócele de subsistenţă, *guvernul a dat ordin, ca ei sĕ pótă cĕlĕtori gratis pe drumurile de fier bulgare*. La Varna, la Burgas şi la Rusciuc s'au format comitete de ajutorare.

*

Din Londra vine scirea, că în cercurile oficiale au produs mare mirare imputările, ce le face pressa europénă Angliei, că ar avé o politică egoistă şi perfidă în Orient. Guvernul engles n'a făcut şi nicĭ nu propune sĕ se facă nimic, ce ar puté sĕ îndreptăţéscă învinuirile pressei străine. El însĕ nu póte sĕ nu împărtăşéscă groza, ce au produs'o între Englesĭ nisce cruḑimĭ ca acele din Constantinopol. Politica engleséscă va lucra ca şi până acum în deplină înţelegere cu celelalte puterĭ. Cu tóte astea, în fata iritaţiunei, ce au produs'o în Anglia măcelurile, guvernul engles n'ar mai fi sprijinit, décă ar lua partea administraţiei turcescĭ. Şi décă marile puterĭ n'ar afla un mijloc de a lua mĕsurĭ comune spre a pune capĕt măcelurilor, guvernul engles s'ar vedé silit a se da la o parte în speranţă, că starea lucrurilor se va îmbunĕtăţi.

*

Mare svon a făcut în tóte părţile scirea, că un general rusesc a primit voiă dela Sultanul, ca sĕ inspecteze fortificaţiile Dardanellelor. Generalul acesta se numesce Cikacsew şi el a inspectat fortificaţiile, însoţit de ataşatul militar rusesc din Constantinopol. Este sciut, că conform tratatelor, Dardanellele sunt neutrale şi nicĭ una din puterĭ nu are dreptul sĕ străbată în ele cu corăbiile sale de rĕsboiŭ. Décă dér Sultanul dă voiă unui general rusesc sĕ inspecteze fortificaţiile Dardanellelor, atuncĭ acésta însémnă, că Turcia s'a aruncat în braţele Rusiei şi că într'adevĕr esistă un tratat secret turco-rusesc. Faptul este îngrijitor şi ameninţător, căcĭ décă i-ar succede Rusiei sĕ delăture influinţa celorlalte puterĭ şi sĕ fiă numai ea mare şi tare în Constantinopol, acésta ar însemna rĕsboiŭ. La tótă întêmplarea Anglia, al cărei popor cere adĭ destituirea Sultanului, va trebui sĕ-şĭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Istoria unui cârpacĭ.

Un vînt rece, pătrundĕtor sufla în odaia sărăcăciósă a bĕtrânului Gheorghe cârpaciul. Bietul om îşĭ întrerupea din când în când lucrul, ca sĕ-şĭ frece mânile, séu sĕ le apropie de cenuşa căldicică de pe vatră.

Inăuntru era tot aşa de urît ca şi afară. Trecătorii umblau iute, plecând capetele ca sĕ-şĭ feréscă feţele de vînt. Bărbaţii îşĭ ţineau mânile în busunar şi abia le scoteau cu nĕcas când la colţul vre-unei uliţĭ vîntul ameninţa sĕ le ia pălăriile. Femeile îngheţate de tot, nu sciau ce sĕ-şĭ apere mai înainte, pălăriile, şalurile orĭ rochiile.

De prin colţurile stradei cerşitorĭ cu piciórele góle alergau dela un trecător la altul murmurându-le la urechĭ: „'mĭ-e fóme, 'mĭ-e frig!" şi vocea lor părea şi mai plângătóre, amestecată cu şuieratul vîntului.

Dér în diua aceea ómenii nu se mai gândeau la milă. Pré era frig, şi nu se mai opreau se scótă mânile din busunarele calde şi sĕ caute punga.

Gheorghe abia avea ce sĕ mănânce şi cu ce îşĭ încăldi cocióba cea întunecósă în care locuia, dér nu ḑicea nimic.

— Ba dĕu, ḑicea el, nu pot sĕ ḑic că mor de fóme, pe câtă vreme am niţică pâne, niţică brânḑă şi din când în când câte o bucată de slănină. Dér ce e drept sórtea mi-e grea; sĕ lucredĭ într'una pentru aşa puţin!.... Ce tristă mi-e locuinţa!... Ah! ăsta nu e trai, dĕu!.... Vai!....

Bietul Gheorghe îşĭ sfîrşea tânguirile cu acéstă interjecţiă: Vai!..... Pentru el acéstă singură silabă era expresia supremă a descurajerii lui şi o scăpa suspinând din adâncul inimii.

Gheorghe părea sortit sĕ trăiască în sărĕciă; de geaba ar fi căutat cine-va sĕ-l facă sĕ crédă, că trebuia sĕ încerce sĕ-şĭ îmbunătăţéscă condiţia prin propriele lui sforţărĭ. El ḑicea, că bogaţilor le este dat, sĕ-l scótă din sărăciă. El avea speranţa zadarnică, că într'o ḑi se va întêlni cu vr'un bogat, care sĕ-l scótă din singurătatea sa şi sĕ-i asigure o posiţie neatârnată. Până atuncĭ însĕ, dregea mereu şi în consciinţă ghetele vecinilor sĕi susţinêndu-şĭ viéţa de adĭ pe mâne, fără sĕ pótă face vre-odată cea mai mică economiă. El era cinstit, se ţiné de vorbă, dér se plângea de sórtea sa tuturor, şi cu atâta amărăciune, încât făcea pe ómenĭ sĕ-şĭ piérdă tótă răbdarea şi nu mai stătea sĕ-l mai mângăe.

Spre séra acestei ḑile friguróse, Gheorghe după ce-şĭ isprăvi lucrul se pregăti sĕ-şĭ petrécă séra fumând şi gândindu-se la lucrurĭ zadarnice.

Işĭ aprinse luleaua, îşĭ întinse piciórele, îşĭ rezemà capul de rezemătórea unui scaun vechiu de lemn, şi începù sĕ scótă róte de fum, luându-şĭ din când în când luleaua din gură ca sĕ şoptéscă obicĭnuitul sĕu „vai!", care era un rĕspuns dat gândirilor sale melancolice.

— Tristă e odaia acésta!.... Ce e mai trist decât întunerecul şi aicĭ nicĭ-odată nu întră sórele nicĭ iérna, nicĭ vara.

Gândindu-se astfel Gheorghe îşĭ plimba privirea împrejurul sĕu şi 'şĭ-o oprì asupra unei ferestre micĭ plină de praf şi murdăriă.

— Ci-că am şi eu o feréstră! Cât e uliţa asta de întunecósă, dér când plec sĕ-mĭ duc lucrul dela muşterii, vĕd că la ei sórele găsesce loc sĕ între; dér la mine... vai!

Incepuse sĕ se însĕreze.

— Hei, ḑise el, mi s'a isprăvit luleaua; sĕ béu niţel ceai. Ce e drept, bun e ceaiul.

Şi aprinse lumînarea, luà niţel ceai dintr'o hârtiă galbenă de vechiă, îşĭ încălḑì apa într'un ibricel de tinichea şi apoi turnà apa de ceai, fără rom, fără zahăr într'un pahar de cositor, înghiţì câte puţin din acéstă doctoriă săracă şi-şĭ aprinse iar luleaua.

Nóptea se apropia.

Gheorghe se tot uita împrejur şi ofta: „vai!".... De-odată o licăire strălucitóre pătrunse în odaia sa şi aruncà o mare lumină în ochii bietului cârpacĭ, care tresărì de spaimă: în valul de lumină, se ivì o creatură fórte mică, care avea forma unei femei şi care era de o frumuseţă uimitóre; pĕrul sĕu se undula ca nisce flacărĭ de aur, figura sa era aşa de luminósă, încât îi fù peste putinţă lui Gheorghe, încântat şi spăimântat tot de-odată, sĕ o pótă privì. Işĭ acoperì ochii pe jumĕtate cu mâna.

Atuncĭ cu o voce, care părea că e o dulce şi depărtată melodiă, vedenia îi ḑise:

— „Pentru ce te-ai speriat? Eu nu-ţĭ

deschidă ochii în fața uneltirilor politicei rusescĭ.

*

In *Macedonia* turburările încă n'au încetat. Scirile venite din isvor turcesc spun, că bandele insurgenților au fost mai de tot nimicite de cătră trupele turcescĭ. Alte scirĭ din Atena însĕ, nu prea vorbesc de o învingere a Turcilor. O scire mai nouă spune, că o bandă de 140 ómenĭ s'a ivit acum de curênd în Macedonia lângă satul Zaumba. Trupele turcescĭ urmăresc pe insurgențĭ. S'au dat lupte nouĕ între trupe și insurgențĭ. Ca la vre-o 100 de insurgențĭ sunt încunjurațĭ în mănăstirea de lângă Carya.

*

Pe insula *Creta* lucrurile nu stau cu mult mai bine, cu tótă resolvarea, ce s'a dat cestiunei cretane prin întrevenirea marilor puterĭ. Adevĕrat, că au încetat măcelurile de când li-s'au făcut cunoscute creștinilor de pe insula Creta concesiunile făcute lor de cătră representanții marilor puterĭ pentru pacificarea insulei, și de când li-s'a comunicat și Mohamedanilor cretenĭ, că de acum li-s'au dat Cretenilor nisce drepturĭ, carĭ trebue respectate, și că Mohamedanii trebue sĕ se pórte în liniște și cu ascultare, căcĭ acésta este în interesul și spre binele lor. Cu tóte acestea se crede, că liniștea și ordinea pe insula Creta nu se va pute restabili, până ce nu se va reorganisa gendarmeria; pentru acésta însĕ e de lipsă votul camerei cretane, care sĕ încuviințeze creditele necesare.

Proiect de atentat contra Țarului.

Sĕptĕmâna trecută, chiar când Țarul sosise în Danemarca, pentru ca sĕ petrécă cât-va timp în cerc restrîns familiar la regele Danemarcei, care luĭ îĭ este moș, poliția secretă englesă descoperi în Rotterdam, oraș în Olandia, și în Anglia firele unui complot de dinamitardĭ. Șefii bandei, *Wallace* și *Haines*, înainte de-a fi deținuțĭ au nimicit o parte din scrisorile compromițĕtóre, ce se aflau la dênșii, dér multe din ele ajunseră în mânile poliției, și din ele apărŭ evident, că membrii complotului au intenționat sĕ facă un *atentat la viéța Țarului Nicolae II.* Faptul acesta se ḑice, că a produs o impresiune înspăimĕntătóre asupra Țarului, așa cât a pus tótă împrejurimea sa în marĭ grijĭ.

Deja au început a sbura depeșele din Paris și Londra, că dinamitardĭi n'ar fi avut intențiunea sĕ omóre pe Țar, probabil ca sĕ liniștéscă pe împĕratul rusesc; acesta însĕ de sigur scie adevĕrata stare a lucrului, care, după cum orĭ cine îșĭ póte gândi, trebue sĕ-l umple de grózĕ.

El, puternicul domnitor peste 100 milióne de ómenĭ, e osêndit la aceea, ca eventual în fiă-care moment sĕ fiă aruncat în aer, — consciința continuă a unui astfel de pericol trebue sĕ-i amăréscă ḑilele. Banda de anarchiștĭ, carĭ i-au jurat mórte Țarului, avea deja pregătite *30 de bombe* pline cu nitroglicerin. Bombele n'au fost aflate tóte, asemenĭ nicĭ membrii bandei nu sunt încă toțĭ prinșĭ. Poliția englesă, francesă și rusésca umblă după dênșii, și de sigur nu se va lăsa până nu-i va prinde pe toțĭ.

Unirea partidelor radicale și liberale sêrbescĭ.

Ḑiarul sêrbesc *„Zastava“* din Neoplanta publică următorul program, pe basa căruia se va întêmpla unirea celor douĕ partide sêrbescĭ:

1. Amêndouĕ partidele declară, că primesc hotărîrile congresului naționalităților ținut în August 1895 în Budapesta. Pe basa acéstă hotăresc că: a) Sêrbii în viitor nu se împart în radicalĭ și liberalĭ; b) amêndouĕ partidele se unesc în *„partida naționalităților“*, care în tóte cestiunile politice va lucra *în ințelegere cu Slovacii și Românii*; c) amêndouĕ organele partidelor sêrbescĭ încétă de-a esista și în locul lor se înființéză un *mare ḑiar politic*; d) până la înființarea acestuĭ ḑiar, organele ambelor partide au de-a *lupta comun cu cea mai mare energiă contra șovinismului maghiar*, chiar și décă procurorul ar amenința cu procese de pressă; e) trebue înduplecațĭ și *Sêrbii din Croația și Slavonia* ca sĕ primésca tóte hotărîrile congresului naționalităților, ținut anul trecut; și f) Cele trei organe sêrbescĭ: radicalul *„Zastava“*, liberalul *„Branik“* și organul Sêrbilor din Croația *„Srbobran“* au de-a lucra cu puterĭ comune la realisarea puternicei partide a naționalităților.

2. La primă-vêră este a se convoca un *congres al naționalităților*, la care au sĕ ia parte toțĭ Sêrbii, și cei din Croația și Slavonia, pentru de-a forma un comitet central stabil.

3. In tóte cestiunile bisericescĭ au sĕ premérgă partidele în mod solidar.

Lipitorile satelor.

S'a lățit prin Bucovina scirea, că vice-primarul Vienei, Dr. Carol *Lueger*, cunoscutul conducĕtor al antisemiților, va merge la Cernăuțĭ, ca sĕ propage și în Bucovina principiile sale contra Jidanilor. Din incidentul acesta *„Deșteptarea“* scrie un articol pe care îl începe astfel:

Cine nu scie astăḑĭ, că așa-numitul neam jidovesc, risipit printre popórele din tótă lumea, nu este decât o adevĕrată *ciumă* pentru neamurile creștine! Sĕrăcia, bóle, desfrênărĭ și stricarea tuturor obiceiurilor bune — étă „bunătățile“ ce neamul jidovesc le aduce între popórele creștine.

Jidovii! — Chiar și numele acesta ne umple de scârbă și de amărăciune. Ei nu sunt ómenĭ ca toțĭ ómenii, carĭ sĕ trăiéscă din munca și prin sudórea feței lor; mijlocul lor de traiu este numai despoiarea și înșelăciunea, ér ținta vieții lor este învrăjbirea și nimicirea neamurilor creștine.

De când omenimea se simte stórsă de aceste lipitorĭ ale societății, a avut prilegiul sĕ vadă, că poporul jidovesc mai ales acolo îșĭ póte face mendrele, mai ales acolo se simte ei bine și numai acolo se póte îmbogăți prin trândăvia și prin înșelătoriile sale, unde a dat de un popor prost, fără carte, bețiv și neiubitor de muncă.

Noi pe Românii noștri nu-i socotim de un astfel de popor, fiind-că el nicĭ nu este așa. Suntem silițĭ însĕ a ne călca pe inimă și a o mărturisi pe față, că ḑĕu și poporul nostru s'a lăsat în cele mai multe locurĭ despoiat de jidan, care, îmvenindu-l cu afurisita de bĕutură, sĕu mai bine ḑis cu otrava jidovéscă, 'i-a luat moșióra, l'a încărcat de pĕcate, 'i-a spart casa și l'a lăsat pe drumurĭ în dŏgă de cerșitor.

Cu vreme ómenii au început sĕ ințelégă și ei acéstă mare rĕutate din mijlocul lor și a și trebuit s'o ințelégă odată. Nu e déră nicĭ o mirare, décă mai ales ómenii luminațĭ și cu dragoste curată față de poporul lor, s'au pus pe lucru, au căutat mod și chip ca sĕ scótă poporul creștin din ghiarele primejdioșilor cămătarĭ jidanĭ și sĕ-l feréscă de peire.

Aci apoi *„Deșteptarea“* accentuéză trudele sale de-a feri pe Românii bucovinenĭ de primejdia jidovismului, espune intențiunile luĭ Lueger și ale partidului antisemit, și apoi finesce astfel:

Ar fi lucru trist și numai vai și mult amar de noi creștinii din Bucovina, décă și batjocurițĭ și înfricațĭ ne-m lăsa de cetele jidovescĭ, carĭ s'au înmulțit, s'a îmbogățit și s'au îngrășat aicĭ mai ales pe pela nóstră a Românilor, carĭ, décă nu ne vom scutura în grabă de potopul relelor, ce ei ni-le-au adus, adĭ-mâne am pute sĕ luăm lumea în cap și sĕ cerșim pe la ușile ómenilor. Dumnedeu sfântul ne va feri de asta, décă ne vom feri și noi înșine.

SCIRILE ḐILEI.

— 7 (19) Septemvre.

La Serbările deschiderei Porților de Fier, ministrul de comerciŭ ungar în ințelegere cu mareșalatul de curte a învitat pe următorii óspețĭ: Din suita monarchului nostru pe 15 persóne, pe Regele Carol al României și suita constătătóre din 9 membri; pe Regele Alexandru al Serbiei și suita constătătóre din 7 membri; pe archiducele Iosif și suita de 3 membri; pe ambasadorii Germaniei, Angliei, Italiei, Franciei, Rusiei, Serbiei și pe E. Ghica, ministrul român; apoi pe ministrul-președinte român D. Sturdza și pe Mișu, directorul din ministerul român de esterne; pe miniștri sêrbescĭ de finance și lucrărĭ publice; pe miniștri comunĭ austro-ungarĭ, pe miniștri austriacĭ și pe cei ungarĭ, însoțițĭ de consilierĭ, secretarĭ sĕu alte persóne ajutătóre; pe 33 membri din comunele austriace; deputațiunile camerelor ungare; pe consulii austro-ungarĭ din România și Serbia; clerul representat prin 7 prelațĭ, între carĭ Nicolae Popea, episcopul român gr. or. din Caransebeș, și Petru Pop, vicarul capitular din Lugoșiu; apoi representanții comitatelor mărginașe, diferite societățĭ de navigațiune, representanții armatei comune în frunte cu br. Waldstätten, comandantul de corp din Timișora, și în fine pressa din Budapesta, Bucurescĭ, Viena și mai multe ḑiare din străinătate.

—o—

Incă un proces pentru „agitațiă“. Inaintea tribunalului r. din Alba-Iulia se va pertracta în ḑiua de 24 Septemvre n. c. un nou proces politic. Acusațĭ sunt d-nii: Crăciun *Simu*, învĕțătorul din Ciufud; Vasiliu *Morariu*, preot în Poiana lângă Aiud și Ioan *Simu*, teolog în Blașiu. Inainte cu doi anĭ, acești trei domnĭ, fiind toțĭ trei de nascere din Ciufud, au voit sĕ înființeze în acea comună un cor bisericesc cu tinerimea. Pentru acest fapt gendarmii, împreună cu fanaticul fisolgăbirĕu din Blașiu i-au acusat, că ar fi „agitat“ poporul, ér tribunalul din Alba-Iulia i-a și pus sub acusațiune. După cum 'i-se scrie „Tribunei“, martorii acusaților *nu sunt citațĭ la pertractarea finală pe motivul, că sunt Românĭ*. Va sĕ ḑică ca martorĭ vor fi numai gendarmii. Ei sunt pîrîșii și ei vor fi și martorii. Se 'nțelege, că astfel stând lucrul, putem găci ușor care va fi resultatul procesului. Te mirĭ, că nu le este scârbă și rușine de atâtea procese urzite în contra Românilor, căcĭ mai nu trece sĕptĕmânĭ, în carĭ cete întregĭ de Românĭ sĕ nu fiă têrîțĭ pe banca acusaților și osîndițĭ fără milă. Pare că ne-am afla în timp de revoluțiă.

—o—

Senatorii și deputații italienĭ în Bucuresci. Étă numele senatorilor și deputaților italienĭ, carĭ îndată după închiderea conferenței interparlamentare din Budapesta, acéstă sĕptĕmâna viitóre, vor veni în Bucurescĭ *pentru a manifesta simpatiile lor pentru Românĭ*: Giuseppe Biancheri, președinte al Camerei, Bruno Chimirri, vice-președinte al Camarei, Friderico Colajanni, contele Nicola Alife, secretarul de stat Bernardis, Alexandro Fortis, baron Leopold Franchetti, secretarul de stat Lupinacci, Ippolito Luzzatti, Carlo Menotti, marchisul Guttadauro Pandolfi Giuseppe Ruggieri, prințul Ruffo Spinosa și Tommaso Villa. —

---

voi rĕul. Nu doreai tu adineaurea o radă de sóre în locuința ta întunecósă? Te-am audit și fiind-că ești om cum se cade am venit sĕ te învĕț cum poțĭ, décă într'adevĕr voescĭ, sĕ facĭ cum ți-e dorința.

„Eu am multe surorĭ și suntem tóte vióie și vesele; nu e om în acéstă lume fără marginĭ, care sĕ nu ne iubéscă și sĕ nu ne priméscă cu drag.

„Insectele cele micĭ se rotesc cântând împrejurul nostru, florile sunt mai frumóse când jucăm noi pe corolele lor, apa se mișcă și strălucesce frumos când zîmbim noi; animalele ne caută și dorm mai adânc când veghiăm noi asupra lor.

„Noi facem potecĭ printre frunḑe și străbatem liniscea pădurei ca sĕ ne coborîm până în iarba unde se ascunde micșuneaua mirositóre.

„Ne plac câmpiile, dér ne place sĕ luminăm și sĕ înveselim și stradele strîmte ale orașelor.

„Pătrundem în închisorĭ fără sĕ ne pese de drugii și porțile lor de fier și décă vr'un criminal se căiesce de nelegiuirea sa, noi intrăm ca sĕ-l mângăem și sĕ-l îmbărbătăm.

„Ne ducem de vedem pe bolnavĭ și pe nenorocițĭ; ieșim înaintea tuturor celor carĭ ridicându-șĭ privirile de pe pĕmênt unde sunt atâtea suferințe, ne caută unde suntem, în dulcea lumină a cerului nostru. Ne întunecă câte odată, câte un nor, dér pentru puțin timp și când trece, noi ne ivim cu mai mare strălucire.

„E adevĕrat, că pe pĕmênt se găsesc destui ómenĭ, carĭ nu sciu sĕ ne chieme, sĕ ne caute; și așa ești și tu, Gheorghe.

„Ḑiceai, că nu venim nicĭ odată în odaia ta, nicĭ iérna, nicĭ vara. Vrei cu tot dinadinsul sĕ venim, Gheorghe? Bine; dér sĕ scii, că mai înainte de a întra, noi ne uităm pe ferestre și alegem odăile curate, deretecate; nouĕ ne plac sufletele cinstite, inimile recunoscĕtóre, care iubesc pe marea ființă care le-a creat, tot ca și pe noi. In inimile aceleа Gheorghe, se află în totdéuna o radă de sóre și pentru ele orĭ-ce locuință, orĭ cât de săracă ar fi, nu e de tot întunecósă și fără bucuriă.

„Vrei tu, în viitor, tovărășia uneia din noi, ca sĕ-țĭ ție în veseliă odaia și inima?.... Ei bine sĕ-țĭ spun ce cursă trebue sĕ ne întinḑĭ.

„Acéstă cursă trebue sĕ fiă netedă, strălucitóre și plină de bărbățiă, de voință, de răbdare, de meșteșug, de milă, de speranță și de mulțumire a sufletului.

„Urméză sfatul meu Gheorghe și nu te vei mai putea plânge, că nicĭ o radă de sóre nu-țĭ auresce locuința și nu-țĭ înveselesce bĕtrânețele. Până atuncĭ, rĕmâi cu bine.

Se făcŭ tăcere. Gheorghe nu mai vĕḑŭ decât o linie luminósă slabă, care puțin câte puțin se suĭ spre ferĕstră, se stinse și-l lăsă singur în întunerec.

— „Am visat, am gândit că e voce, sunetul depărtat al vre-unei flașnete. Ciudat vis!...' Sĕ întind cursă sórelui! Vocea ḑicea, că trebue răbdare. Óre n'am mai multă decât orĭ-care om? Sunt 40 de anĭ, pe puțin, de când cârpesc într'una la ghete și la pantofĭ; asta nu e răbdare? Cât despre milă, nicĭ nu sciu bine ce este. Eu cred că este când daĭ banĭ; — dér eu n'am avut nicĭ-odată atâția banĭ, încât sĕ mai pot da și altora; nicĭ-odată. Pe urmă credința! Par'că-mĭ aduc aminte, că mumămea îmĭ vorbea adesea de credință punêndu-mĕ sĕ citesc o Evangheliă grósă; dér e mult, fórte mult de atuncĭ! Mamă, biată mamă, am uitat ce m'ai învĕțat tu! Sciu, că avéam o Evangheliă; unde o fi... ce-mĭ va spune ea despre credință?.... voiu vedea mâne. De speranță.... de, am tot sperat într'una, dér de geaba. Mulțumit la ce sĕ fiu?... Fiind-că trăesc în acéstă odaiă săracă și întunecósă?.... Vai!“

Și bietul Gheorghe, turburat, se culcă pe rogojină și încercă sĕ adórmă, dér vedenia îi venea mereu în minte, vocea cea mică și melodiósă îi cânta la urechĭ și raza îĭ strălucea în ochĭ.

Printre sfaturile vedeniei, era unul care în buna sa credință, luĭ Gheorghe 'i se părea princios și lesne de urmat. Negreșit, putea sĕ-șĭ deretice prin odaie, sĕ o mai curețe, sĕ o facă mai vrednică de venirea sórelui.

A doua ḑi dér, fórte de diminéță, Gheorghe se hotărî sĕ se urce sĕ vorbéscă cu proprietara casei și sĕ o întrebe, décă nu vrea fiica ei sĕ-l ajute sĕ facă acest lucru nou pentru el.

Cu tóte că sta cu chiriă la d-na Pereanu de mai mulțĭ anĭ, nu se ducea la

Dintre deputații francesĭ e probabilă venirea d-lor Guyot fost ministru, Guerin fost ministru, Pourquery de Boisserie, Hubbard și Labiche.

—o—

Vase române la Porțile de Fier. Trei torpilóre și trei canoniere ale flotilei române de resboiŭ au plecat spre T.-Severin ca sĕ asiste la inaugurarea Porților de Fier. — Vaporul *„Principele Carol“* al regiei monopolului amenajat din nou pentru usul M. S. Regelui, a plecat de mai multă vreme la T.-Severin. „Epoca“ află, că s'a cerut de trei orĭ telegrafic ministerului unguresc sĕ dea voie ca vaporul sĕ tréсă prin Porțile de Fier la Orșova, spre a lua parte în cortegiul oficial cu ocasia inaugurării Porților. Până adĭ însĕ, guvernul unguresc n'a dat nicĭ un rĕspuns.

—o—

Esamenul corectoriu de maturitate la gimnasiul român din Brașov s'a ținut eri, în 6 (18) Septemvre, sub presidiul D-lui Dr. Ilarion *Pușcariu*, ca comisar consistorial, ér ca comisar guvernial d-l *Putnoky*. S'au supus la esamen 4 tinerĭ, dintre carĭ St. *Bărbucean* și Romul *Frateș* au fost declarațĭ maturĭ cu „bine“, Ilie *Hociotă* matur cu „suficient“, ér unul a fost respins pe un an.

—o—

Congres internațional de femei. In Berlin, după-cum scriu foile, în dilele 20—26 l. c. se va ține un congres internațional de femei. La congres până acum s'au insinuat fórte multe femei din tóte părțile lumii. Unele state au trimis representante din oficiu, așa spre ex. Rusia. Obiectele de pertractat vor fi tóte lucrurile, ce numai le pot interesa pe femei. Dela arta culinară de fert, până la sciințele cele mai inalte, tóte vor fi desbătute în congres. Tot-odată au fost rugațĭ miniștrii de comerciŭ și de culte, ca sĕ trimită la congres câte-o învĕțătóre cultă, care sĕ-i represente. Din tóte acestea apare, că congresul internațional de femei va fi imposant.

—o—

Cele trei cupe. Guvernul ungar a comandat pentru inaugurarea Porților de Fier trei cupe prețióse din care vor bea Majestățile Lor Împĕratul Franciso Iosif, Regele Carol și Regele Alexandru. Cupele sunt provĕdute cu brósce de aur purtând marca Ungariei. Cupele sunt de aur și represintă în mod alegoric pe o parte ocuparea țĕrei (896), pe partea cealaltă actul solemn al deschiderei Porților de Fier (1896); ambele alegorii sunt lucrate în relief de aur de 18 carate. Una din alegorii arată figura lui Arpad cu ducii maghiarĭ (așa disa „hontoglolas“) cealaltă represintă Dunărea, în față, cu o luntre, mai în fund un Nautilus mișcând munții și de-asupra un ângeraș presărând florĭ. Cele două reliefurĭ sunt despărțite de o parte prin tetxul tratatului din Berlin, care punea în sarcina Austro-Ungariei deschiderea Porților de Fier; de altă parte prin textul legii, după care Ungaria a luat asupră-și acéstă sarcină gigantică. In esecuție minunată se presentă și capacul boltit, care portă mărcile celor 7 marĭ puterĭ europene, mărcĭ smălțuite în culorĭ fine; deasupra patru ângerĭ țin corona S tului Ștefan. Părțile ornamentale sunt smalțuite în foc și fiă-care cupă cântăresce câte 1465 de grame. Cupele vor fi oferite celor 3 Suveranĭ, după sĕvîrșirea actului solemn al inaugurarii Porților de Fier.

—o—

Constituire. Ni-se scrie din Năsĕud: Școlarii din clasa a VII-a și a VIII-a dela gimnasiul superior fundațional din Năsĕud s'au constituit pentru anul școl. 1896/7 într'o „societate de lectură“ conform regulamentului din vigóre, sub conducerea d-lui profesor gimnasial Iacob *Pop*, în modul următor: Președinte: Leontin Drăgan șc. cl. VIII-a; Vice-președinte: Vasile Bichigean șc. cl. VII-a; Secretar I: Nicolae Șandru șc. cl. VIII-a; Secretar II: Ion Nagy șc. cl. VII-a; Bibliotecar: Vasile Gheție șc. cl. VIII-a; Vice-bibliotecar: Florian Murĕșan sc. cl. VII-a; Cassar: Alesandru Tahiș șc. cl. VIII-a; Controlor: Vasile Hossu șc. cl. VII-a; în comisiunea literară: Emiliu Cojan șc. cl. VIII-a; Octavian Bulbuc șc. cl. VII-a; Victor Mare șc. cl. VII-a.

—o—

Demonstrațiunea Croaților din Spalato. Alaltăerĭ sosi in portul din Spalato vaporul frances „Senegal“ cu 150 turiștĭ francesĭ. Croații întimpinară vaporul cu manifestațiunĭ prietinescĭ față cu Francia și Rusia. O musică întonă „Marseilesa“, ér Croații striagau: „Trăéscă alianța franco-rusésсă!“ și arunca turiștilor tricolore francese. Se dice, că căpitanul cercului, cu numele Marvicici, privea liniștit la demonstrațiune de pe bordul vaporului frances.

—o—

Principesa Elena a Montenegrului, mirésa principelui de corónă al Italiei, după cum spune diarul *„Opinione“*, va trece la religia romano-catolică. Ceremonia se va face în biserica St. Niculae din Bari.

—o—

Trupele francese înaintea Țarului. *„N. F. Presse“* primesce din Paris scirea, că marea visită de trupe în onorea Țarului, la care vor lua parte 70,000 de soldațĭ se va face pe câmpia renumită în istoriă Châlons, apróре de hotarale Germaniei.

—o—

Un lăcătar de mașinĭ, care sĕ fiă în stare a conduce atelierul mecanic, pe care d-l *Petru Manciu* îl întemeiéză în Oravița cu scop de-a confecționa un *nou sistem de mașinĭ de cusut.* — invenția propriă a d-lui Manciu, patentată pentru Austro-Ungaria — póte afla aplicațiă în acel atelier cu fórte frumóse șanse pentru viitor. Lăcătarii (Maschinen-schlosser) doritorĭ de-a ocupa acel post au de-a se adresa d-lui Petru Manciu în Oravitza (Banat) până la sfîrșitul lui Noemvre c. — Avis lăcătarilor românĭ!

—o—

Licitația de tablourĭ, anunțată pe pagina din urmă a foiei nóstre, nu se va face în clădirea cea nouă a d-lor Lang & Rosenthal, unde au fost espuse tablourile, ci *la otelul „Bucurescĭ“* din loc, în parterre. Licitația se va face poimâne, Lunĭ, dela 9 óre începênd, și în diua următóre. Tablourile, în numĕr de 102, se vor vinde în ori-ce împrejurărĭ.

—o—

Cerealele la Brăila In diua de 3 Septemvre st. v. s'au vêndut la Brăila 300.000 hectolitri de grâu. Cate 8 lei hectolitru acéstă sumă representa o vêndare de 2 milióne și 400 mii lei.

—o—

Reuniunea bicicliștilor din Brașov arangiéză mâne, Dumineсă, pe drumul Dêrste-Brașov și îndĕrĕt, cele dintâi curse de bicicliștĭ. Sunt 4 curse: una la distanță de 6000 metri, a doua la distanță de 10,000 metri, a treia la distanță de 4000, cu câte 2 premii. A patra cursă este a óspeților cu două premii de onóre. Cursele le încheiă o petrecere cu joc.

—o—

Musica orășenéscă va da mâne, Dumineсă, un concert în grădina otelului „La pomul verde“ cu următorul program: 1) Bienenhaus, marș de Schneider; 2) Uvertură la „Hebride“ de Mendelssohn; 3) Enfin seul, vals de Fechner; 4) *Suvenir de Mehadia,* fantasiă română de Klein; 5) Teszlai Kompasz, cadril de Brandner; 6) Introducere și Siciliana din „Cavalleria rusticană“ de Mascagni; 7) Im Rosenbusch, melodiă de Brandner; 8) Bei den Grinzingern, putpuri de Kaiser; 9) Die Welt in Bild und Tanz. 10 Popovicĭ-marș de Kronpa.

—o—

La vila Kertsch, după cum ni-se spune, se pot închiria de-acum înainte pentru sesonul de iérna odăi cu prețurĭ fórte reduse, dela 10—20 fl., după mărimea odăilor, carĭ tóte sunt mobilate bine și sunt fórte sănĕtóse, avênd și posiția cea maĭ frumósă.

—o—

Circ în Brașov. Astădĭ se deschide noul circ sosit în Brașov prin două representanțiunĭ de galâ, dintre carĭ una se va da astădĭ, ér alta mâne, Dumineсă séra. Fiă-care representațiă constă din 14 puncte. Director al circului este d-l *Károly*, din partea căruia vor fi condușĭ toțĭ caii dresațĭ. Circul își are capela propriă. Inceputul la 8 óre. Intrarea: Loc numeral: 1 fl.; locul I 80 cr., al 2-lea 60 cr., al 3-lea 40 cr., galeriă 20 cr. Pentru studențĭ, băiețĭ și militarĭ: 40, 30, 20 și 15 cr. Copii însoțițĭ de părințĭ plătesc jumĕtate prețul.

—o—

La înaugurarea monumentelor milenare dela Hunedóra.

Suntem rugațĭ a da loc următórei întîmpinărĭ:

Petroșenĭ, 15 Septemvre n. 1896.

Onorată Redacțiune! In interesul adevĕrului Vĕ rog a da loc în prețuita fóiă, ce redigiațĭ, următórei declarațiunĭ:

La corespondență *„Inaugurarea monumentelor milenare dela Hunedóra“*, apărută în diarul de Dumineсă al „Gazetei Trans.“ Nro. 192. între celea ce privesc persóna mea declar: că împregiurările parochiei gr. cat. Petroșenĭ sunt de așa, încât am trebuit a participa la sânțirea statuei din pasul Vulcan. Nu neg, că cu aceea ocasiune am ținut un toast pentru o persónă de distincțiune, ca vechiu cunoscut și fost vecin al meu, toastul a fost purtat în limba română și nu maghiară, și nicĭ că am presentat pe Românĭ în acel toast! Prin urmare neumanele și sarbedele apostrofărĭ, ce mi-se atribue de: „Ticălos Măria Sa“ și că: „am avut obrazul de am toastat în limba magiară, în carele am presentat pe Românĭ“, ca malițióse și netemeinice, le resping, fiind demne numai de rĕu informata și necredinciósa „Sentinelă“.

Cu tótă stima:

Ștefan Radic,
protopop.

Supĕrarea, ce respiră din rêndurile acestea asupra corespondentului din cestiune, este absolut neîntemeiată. Corespondentul și-a făcut datorința și a apostrofat, nu în mod „neuman și sarbed“, cum dice d-l Radic, ci după merit și cu justă indignațiune pe toțĭ acei Românĭ, carĭ la serbarea înaugurărei monumentelor de mai sus s'au purtat în mod servil și nedemn.

Fapt este, că d l protopop Radic nu numai că a luat parte la serbărĭ și s'a ospĕtat alăturĭ cu adversarii noștri, dér a ținut sĕ se producă încă și cu un toast! Constatat fiind acésta încercarea d-lui protopop Radic de-a se ascunde în dosul „împrejurărilor parochiei greco-cat. Petroșenĭ“ este zadarnică. Cine n'are împrejurărĭ grele? Dóră numai părintele Radic, care, părăsind parochia sa cu grelele ei împrejurărĭ, a ținut sĕ ia parte la tămbălăul unguresc pentru ca sĕ pótă ridica un toast pentru un prietin și ortac al sĕu ungur?

Acestea sunt împrejurările grele ale părintelui Radic. Că a vorbit românesce și nu unguresce, îi ușuréză pĕcatul, dér nu 'i-l șterge.

SCIRI ULTIME.

Constantinopol, 18 Septemvre. Inaintea palatului *Yildiz-Chiosc* a fost ierĭ o revoltă militară. S'a adunat mult popor, care a vrut sĕ facă causă comună cu soldații rĕsvrĕtițĭ. Cu mare greu, mobilisându-se elevii scólei militare contra rĕsvrătiților, după o vĕrsare de sânge de o jumĕtate de oră, a succes -a străbate în palat; *700 soldațĭ au cădut victimă acestei sângerose ciocnirĭ*

Constantinopol, 18 Sept. Consulii marelor puterĭ au provocat pe supușii lor sĕ nu-șĭ părăsésсă locuințele în dilele următóre. Tóte prăvăliile sunt închise și nimenĭ nu cutéză sĕ iasă pe stradă. Fierberea în tot orașul a ajuns la culme. *Mânia Turcilor se îndreptă acuma nu numai în contra Armenilor, ci și în contra tuturor creștinilor.*

Budapesta, 18 Septemvre „Magyarország“ află, că dieta unguréscă va fi disolvată în diua de 5 Octomvre n. c.

---

dênsa decât când îi plătea chiria, și d-na Pereanu, care scia ce fire are el, nu cercase nicĭ-odată sĕ lege mai de apróре cunoscință cu dênsul; vĕduse că nu ascultă nicĭ-odată vorbele de încuragiare.

Cu mare greutate ieși Gheorghe din odaie sĕ se ducă sus; de mai multe-orĭ voì sĕ se întórcă înapoi, dér în sfîrșit ajunse înaintea ușii d-nei Pereanu și bătù încetinel.

O femeiă plăcută îi deschise și se uită la el cu mirare:

— Ce, dumneata eștĭ, domnule Gheorghe! Cine s'ar fi așteptat sĕ te vadă? Ce mai nou? Intră și poftim de ședĭ, te rog.

Și arătă cârpaciului un scaun lângă foc. Un ibric de metal poleit colcăia înaintea focului, masa era aședată, tacâmurile puse; era vremea gustării de diminéță.

Pe feréstră se aflau câte-va ghivece cu *ochiul boului.*

Odăița era plină de veseliă. Un copil mic, grăsuliu, plin de sănĕtate, sta pe jos și se juca... O rază de sóre cădea pe capu-i blond.

— Iacă, cugetă Gheorghe, cine și-ar fi închipuit, că copilul acesta scie de pe acum sĕ întindă curse sórelui. Ia te uită a și prins o rază!.... Ah! visul meu!....

— Dorițĭ ceva, domnule Gheorghe? întrebà d-na Pereanu.

— Aș dorì, dómnă, sĕ rog pe fata dumnitale sĕ vie sĕ-mĭ deretice puțin prin odaiă.

Acest rĕspuns uimì pe d-na Pereanu. De câte-orĭ se gândise ea sĕ deretice odaia lui Gheorghe!... Căcĭ odaia lui 'i-ar fi părut o rușine pentru casa ei, déca nu s'ar fi aflat pusă lângă scara bucărăriei, astfel că prietinii carĭ veneau sĕ o vadă nu treceau nicĭ-odată pe acolo.

— Cu plăcere, domnule Gheorghe, cu plăcere, dise în sfîrșit d-na Pereanu; va venì cum va mânca; dér dumneata ne facĭ plăcere sĕ mănâncĭ cu noi?

— Vĕ mulțumesc, rĕspunse îngânând cârpaciul, sunteţĭ fórte bună....

— Iacă și Ioana; Ioano, urmà d-na Pereanu către o fată, care tocmai venea, mănâncă mai iute; domnu Gheorghe doresce sĕ-i deretecĭ nițel prin odaiă.

— Bine, mamă. Tata vine la masă?

— Nu, hai sĕ mâncăm.

Masa fù repede gata; puseră copilul cel mic pe un scaun, îi dădură o lingură sĕ se jóce cu ea până îi vor da de mâncare. D-na Pereanu tăià fălii de pâne, întinse unt próspĕt pe ele și-i dădù și lui Gheorghe care luà una cu mâna, care părea și mai négră pe lângă mâna brună, dér frumósă a bunei sale gazde.

Cu cât înainta prândul, cu atât Gheorghe era mai mulțămit.

— Ce odaiă plăcută! cugetà el, se vede că sórelui îi place aicĭ.

Și se uita la raza care aluneca, când pe spinarea unui cotoi bĕtrân, când pe lingura copilului.

In sfîrșit Gheorghe dise:

— Ce de sóre în odaia dumnitale, dómnă Pereanu!.... Trebuia sĕ vĕ pară rĕu când e di ploiósă orĭ întunecósă și când nu-l vedețĭ.

— Nu, domnule Gheorghe, căcĭ nouă ni-se pare că la noi e sóre tot-déuna; suntem fericițĭ, căcĭ suntem unii lângă alții. Uite, adaogă ea mângăindu-șĭ copilul și sărutându-l, uite sórele nostru!

Aceste cuvinte făcù pe Gheorghe sĕ-și aducă aminte, că vedenia disese: „In inimele acelea e în tot-déuna sóre!“

Ioana strînse masa, îșĭ puse un șorț mare și dise lui Gheorghe:

— Ai săpun, domnule Gheorghe?

— Mĕ tem, dise sĕrmanul om, mĕ tem că nu am.... Vai!

Avea dreptate sĕ dică „vai!“ bietul Gheorghe; nicĭ-odată nu se găsise săpun în casa sa.

— Ia săpun, ia găléta, ia perie, ia tot ce-țĭ trebue, dise d-na Pereanu fiicei sale, cu un ton blând și vesel, ca sĕ nu atingă pe bietul om.

Ioana se coborî luând cu ea tot ce-i trebuia.

Gheorghe avea sĕ ducă nisce ghete unui mușteriu, de aceea plecà și el după ce d-na Pereanu, îl puse sĕ făgăduéscă, că va venì sĕ mănânce și séra la dênsa, décă nu 'i-o fi odaia gata când s'o întórce.

Pornì cu pasul sĕu greoi și stângacĭ întrebându-se cum 'i se va părea când îșĭ va găsì odaia deretecată și curată. Va iubi-o mai mult? Va mai visa ce a visat? Raza de sóre se va ține de făgăduială? Veni-va sĕ-i lumineze locuința?

Internatul român din Cernăuţi.

In prima Septemvre n. s'a deschis noul internat de băieţĭ românĭ din Cernăuţĭ, înfiinţat de „Societatea pentru cultura şi literatura poporului român din Bucovina". Acum, în primul an, au fost primiţĭ în el aprópe la 80 de băieţĭ românĭ din diferite ţinuturĭ românescĭ ale Bucovinei; mulţĭ băieţĭ înse, carĭ ar fi dorit se intre în internat, n'au putut fi primiţĭ de-ocamdată din causa prea marei îmbulḑirĭ. Dér se speră, că în anul viitor şcolar se va puté face loc pentru un numĕr şi mai mare de băieţĭ. Internatul stă sub conducerea d-lui profesor Grigorie *Halip*, ca director; mai sunt apoi trei prefecţĭ şi un administrator. Étă ce spune „Gazeta Bucovinei" despre acest internat:

„Internatul aprópe ḑi de ḑi este cercetat de visitatorĭ din sînul societăţii nóstre, şi fiesce-care numai mulţumit se depărtéză dintr'însul atât cu ordinea şi cu disciplina, cât şi cu arangeamentul intern şi cu servirea mâncărilor. Aḑĭ, după o jumĕtate lună dela deschiderea internatului, toţĭ, câţĭ l'au visitat, mângăiaţĭ pot sĕ fiă în sufletul lor, că fragedele mlădiţe ale neamului nostru sunt puse la loc sigur şi cu scumpĕtate sunt scutite de infecţiile din afară şi de pericolul desnaţionalisării plănuite cu atâta lăcomie în acest centru de cultură al ţĕrii nóstre. Iţĭ rîd ochii şi inima 'ţĭ saltă de bucuriă, când peste 70 de băieţĭ, din diferite părţĭ ale ţĕrii, toţĭ curăţei şi cu feţele senine, îi veḑĭ la un loc ca fraţĭ, înşiraţĭ mic şi mare în giurul unei mese lungĭ luând împreună mâncarea, ce cu drag li-se servesce din jertfa comună naţională.

„In ḑilele trecute, internatul a fost visitat şi de o comisiune exsmisă din partea guvernului, care s'a declarat deplin mulţumită cu întregul arangeament al institutului.

„Publicul nostru peste tot, şi damele române în special arată ḑi de ḑi cel mai mare interes faţă de acest unic institut naţional de băieţĭ al nostru din ţéră. Aprópe în fiă-care ḑi sosesc darurĭ de preţ pe séma tinerilor noştri internişti, a căror crescere este aḑĭ pusă în mânĭ sigure şi curate şi concredută inimelor nobile.

„Din cât am putut sĕ aflăm şi sĕ observăm înşine în scurtul timp dela deschiderea internatului, putem sĕ constatăm cu cea mai deplină mulţumire sufletéscă şi cu o rară bucuriă pentru noi, că disciplina şi conducerea internă, îngrijirea şi educaţiunea, de carĭ băieţii noştri se bucură în noul institut, sunt la înălţimea lor. Tóte acestea ne îndreptăţesc sĕ sperăm sigur, că resultatul primului an va fi în tóte privinţele măreţ şi înălţător, că bunul renume al Internatului este deplin asigurat pentru viitor şi că scopul, ce întemeiătorii lui 'şi-l'au propus prin acéstă măréţă operă a lor, merge cu paşĭ sigurĭ pe calea realisării.

Convocator.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru naţional-român îşĭ va ţiné adunarea sa generală din ĕst an în oraşul *Făgăraş* în ḑilele de **Duminecă şi Lunĭ în 27 şi 28 Septemvre n. c.** cu următórea programă:

I. Ḑiua primă 27 Septemvre st. n. Duminecă.

1) Preşedintele va deschide adunarea generală la 10 óre a. m. 2) Se aleg 2 notarĭ pentru şedinţele adunării. 3) Secretariul va ceti raportul comitetului societăţii asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă. 4) Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri şi raportul comitetului se predă acestei comisiunĭ spre esaminare. 5) Cassarul societăţii va ceti raportul despre starea cassei cu sporul dela ultima adunare încóce şi peste tot despre averea societăţii. 6) Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului cassarului. 7) Se va alege o comisiune de 5 membri, carĭ în înţelesul §. 4 din statutele societăţii vor căştiga membri fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ pentru societate. 7) Se vor ceti discursurĭ corĕspunḑĕtóre scopului societăţii sĕu de altă materiă literară, ce sunt a se insinua preşedintelui înainte de adunare. 9) Preşedintele închide adunarea.

II. Ḑiua a doua 28 Septemvre, Lunĭ.

1) Preşedintele dechide şedinţa şi protocolul şedinţei precedente se va ceti şi autentica. 2) Raportul comisiunii pentru căştigarea membrilor noi. 3) Raportul comisiunii asupra socoţilor cassarului. 4) Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societăţii şi insinuarea propunerilor în interesul fondului. 5) Intregirea comitetului. 6) Deciderea asupra mutării sediului comitetului dela Budapesta la Braşov. 7) Se va decide locul şi ḑiua adunării generale pentru anul 1897. 8) Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autenticarea protocolului din şedinţa II. 9) Preşedintele va închide adunarea.

Invităm la acéstă adunare generală a societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional-român pe toţĭ membrii fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ ai acestei societăţĭ, precum şi pe toţĭ binevoitorii ei şi sprijinitorii culturei românescĭ.

Din şedinţa comitetului ţinută în Braşov, la 2 (14) Septemvre 1896.

Iosif Vulcan m. p., preşedinte. **Vasile Goldiş** m. p., secretar II.

HIGIENA.

Digestiunea sĕu mistuirea şi somnul.

Unii, şi între aceştia sunt ómenĭ cu multă sciinţă, ḑic, că somnul după masă este vătĕmător, pentru-că, după părerea lor, el ar face mistuirea încétă, lentă; alţii, între carĭ sunt asemenea mulţĭ învĕţaţĭ, spun din contră, că somnul ajută, în loc sĕ turbure digestiunea normală.

Unii dintre cei dintâiu au ḑis: a mesteca bine şi a umbla apoi bine, sunt două secrete, carĭ fac viéţa lungă.

S'a mai ḑis, tot de aceştia: omul mistue, pe cât cu stomacul, tot atât şi cu piciórele, adecă prin umblet.

Cu cine dintre aceştia este adevĕrul?

In cele ce urméză mĕ voiu sili sĕ dovedesc, cum-că dreptatea este cu aceia, carĭ ḑic, cum-că somnul după masă, departe de a turbura digestiunea, el o ajută, adecă, că digestia în timpul somnului se face în cele mai bune condiţiunĭ.

In favórea acestei părerĭ avem susţinerea în fapt a moşilor şi strămoşilor noştri, carĭ de regulă, dormiau după masă, fără sĕ fi observat, că acésta le turbură sănĕtatea; ci din contră au continuat acest obiceiu din ném în ném, avĕnd dovadă în sănĕtate şi lungimea vieţii lor, că somnul după masă este folositor.

Unul din împĕraţii romanĭ, carĭ dispunea de sclavĭ ca de animale, ce se pot sacrifica orĭ-când, în dorinţa lui de a sci pe care parte este adevĕrul de mai sus, a făcut esperienţa următóre: a săturat trei sclavĭ dintre carĭ unul a fost pus în mare mişcare, altul la cetire şi altul sĕ dórmă.

După câte-va óre el a sacrificat pe toţĭ aceştĭ nenorociţĭ sclavĭ şi a constatat: la cel care a dormit după masă, digestiunea era mult mai înaintată decât la ceilalţĭ doi.

Dér considerat somnul din punctul de vedere al scopului sĕu, el nu póte fi privit decât ca un act natural, chiar îndată după mâncare.

In adevĕr, la micul copil, unde asemenea act se reguléză de cel mai cunoscĕtor igienist, adecă de natura singură, somnul după sugere este o lucrare, care se împlinesce de sine.

Acelaşĭ lucru îl vedem la tóte animalele, ca cânĭ, pisicĭ, porcĭ, boi, oi, paserĭ, etc., carĭ după o mâncare abundentă se culcă şi dorm. Şerpii după ce înghit prada lor au un somn proverbial. Sĕlbatecii fac acelaşĭ lucru, şi numai sub imperiul naturei, tot aşa precum îl fac animalele.

Pe lângă acésta, cred că este mai înţelept lucru a crede, cum-că stomacul lucréză mai bine atuncĭ, când cealaltă parte a trupului se repauséză relativ, căcĭ sciut este, cum-că omul dispune de o sumă anumită de putere, pe care cu cât o împarte, cu atât rĕmâne mai puţină pentru fiă-care act ce trebue sĕ împlinéscă.

Un om, care după masă supune capul la lucru greu, trebue sĕ-şĭ împartă puterea lui la două marĭ funcţiunĭ, a stomacului şi a creerului, şi pentru-că funcţiunea acestuia este considerabilă, aceea a digestiunii va suferi.

Cine nu scie, că cugetarea după masă este grea? Cine nu scie, că digestia, în timpul lucrului de cap este şi mai grea?

Iată pentru ce se şi ḑice: omul care gândesce mai mult este acela, care mistue mai rĕu — şi din contră. S'a ḑis lucrul următor, care este o erróre, după părerea mea: cum în timpul somnului circulaţia corpului devine mai încétă, şi cu cantitatea sucurilor mistuitóre depinde de activitatea circulaţiei, urméză, că din causa somnului aceste sucurĭ, tocmai după masă, când trebuesc neapĕrat, sunt puţine, prin urmare este mistuirea grea. Cei carĭ au ḑis acésta au perdut din vedere faptul următor, adecă, că fiă-care porţiune de hrană, care cade în stomac, este un stimul pentru circulaţia acestuia, prin urmare pentru producerea zemurilor sĕu sucurilor lui mistuitóre — şi că, în modul acesta, stomacul în loc sĕ participe la repausul general provocat de somn, el este în de ajuns îndemnat, stimulat la funcţiunea lui, de hrana ce a primit.

Am vĕḑut ce disordine se întêmplă în mistuire când, după masă, creerul se pune mai ales la lucrul greu; acum sĕ ne închipuim, că în locul creerului, după masă, lucréză sistemul muscular, adecă omul sătul face acte mecanice.

Ei bine, fără îndoélă, resultatul este acelaşĭ, digestia este mai grea, pentru acelaşĭ cuvênt, adecă împărţirea forţei organismului de-odată şi la stomac şi la muschĭ.

Se scie, că baia, caldă sĕu rece după masă este vătĕmătóre! pentru ce?

De sigur, pentru-că ea turbură digestia, ér turburarea acésta este produsă de sustragerea sângelui în fórte mare cantitate în pelea celui ce se îmbăiéză.

Pe basa acestor părerĭ, medicii iluştri recomandă dispepticilor, adecă celor ce au mistuirea grea, sĕ se repauseze după masă, fiă chiar sĕ dórmă într'o cameră întunecósă şi retrasă; ei opresc absolut acestor pătimaşĭ după masă orĭ ce lucru de cap, fiă chiar cât de uşor.

Cum se scie că 2—3 óre ajung pentru digestie, somnul pe $^1/_2$—1 óră după masă sunt condiţiunĭ favorabile unei bune digestiunĭ.

Se înţelege de sine, d'altmintrelea, că mâncarea sĕ nu trécă peste

---

Tot cugetând astfel ajunse la muşteriu.

Bătù la uşă şi aşteptă. Nicĭ un rĕspuns. Mai bătù odată... Nimic; începù sĕ-şĭ piérdă răbdarea şi tuşì cu sgomot. Atuncĭ auḑì o voce slabă întrebând:

— Cine e acolo?

— Eu sunt, domnule Martin, ḑise Gheorghe.

— Intră, te rog, căcĭ nu pot sĕ mĕ scol.

Gheorghe întrà şi vĕḑù pe domnu Martin în pat, fórte bolnav.

Odaia era nederetecată, murdară; focul abia mai scânteia în sobă.

— Ei, domnule Georghe, dumneata 'mĭ aducĭ ghetele, dér nu cred sĕ mai am parte sĕ le mai încalţ; 'mi-e fórte rĕu.

— Imĭ pare rĕu, domnule, îmĭ pare rĕu.... Vai! Toţĭ suntem bolnavĭ: unul e bolnav, altul e sărac orĭ alt-ceva.... Vai!

— Nevastă-mea a plecat de vre-o două césurĭ, sĕ caute ceva parale, că stăm rĕu, de când cu bóla mea. Nu sciu ḑĕu, cum o sĕ-ţĭ plătim.

Şi bolnavul scăpà un suspin în care se vedea cât suferea, cu corpul şi cu sufletul.

Gheorghe se gândì că are câţĭ-va banĭ.

Apoi ḑise tare:

— Despre plată, domnule Martin, lasă. Veḑĭ sĕ te facĭ bine şi când vei puté umbla mai rupe ghetele şi dă-le lui Gheorghe sĕ le drégă.... Vai!

Bolnavul deschise ochii sĕi marĭ, osteniţĭ; se uità cu mirare la figura négră al lui Gheorghe, care se apleca spre el, şi întinḑêndu-i mâna slabă, îi ḑise cu o voce tremurătóre:

— Dumneḑeu sĕ te bine-cuvinteze, căcĭ eştĭ om milos.... Şi fii bun, trage niţel perdéua, te rog; lumina aia e prea tare pentru mine.

Sórele tocmai lumina odaia şi o rază căḑuse pe capul bĕtrânului cârpacĭ.

Gheorghe plecà; se simţea schimbat: inima îi era plină de o bucuriă, care îl făcea sĕ-şĭ aducă aminte de vremea tinereţii, în mijlocul câmpiilor luminate de sóre.

Pasul îi era mai puţin şovăitor. Cuvintele: „Eştĭ om milos", îi rĕsunau cu plăcere în urechĭ.

Un ţipĕt îngrozitor îl deşteptă din visare. Vĕḑù venind în gónă spre el, un cal pe care era călare o fată frumósă, îmbrăcată ca amazónă, şi care nu-l mai putea ţiné.

— Vai!... Pentru ce nu opresce nimenĭ calul?... Sĕ-l opresc eu!

Şi se aruncà spre el, întinse mânile şi îl oprì: capul fetei, care leşinà, căḑù pe umĕrul lui.

Mulţime de trecătorĭ se strînseră în jurul lor, unii spuneau într'un fel ce se întêmplase, alţii într'alt fel. Un domn sosì galben ca un mort, şi întrebà décă fata era cumva rănită.

— Nu, domnule, strigară două-ḑecĭ de persóne odată, dér a leşinat. Uite omu ĕsta a scăpat'o domnule; uite ĕsta...

Dér Gheorghe îşĭ făcea drum printre mulţime. Domnul luà pe fata şi o duse într'o farmaciă astfel, că Gheorghe pierì fără sĕ-l pótă opri cineva.

Mulţimea murmurà: „Vedeţĭ, bogătaş şi nicĭ nu viséză sĕ dea ceva bietului om, care şi-a primejduit viéţa ca sĕ scape fata!

— Vai! ḑise Gheorghe, când se depărtà de acéstă scenă, mult aş vrea sĕ sciu, décă ce făcui eu e bărbăţiă?

Luà ceva parale dela muşteriul la care se duse şi apucà spre casă.

Un vînt rece îi sufla la urechĭ, ridica praful şi 'i-l arunca în ochĭ; dér bietului om nu-i mai păsa: lui 'i se părea că era mai cald ca de obiceiu; se simţia deştept dintr'un fel de pirotélă, o căldură dulce îi încălḑea inima. Acum credea că spiritul spusese drept şi că razele sórelui străbat câte-odată până în inimile ómenilor, căcĭ altfel pentru ce ar simţì acum în el atât bine.

Când ajunse acasă vĕḑù pe d-na Pereanu în prag vorbind cu un vecin, şi când se apropià îi ḑise:

— D-le Gheorghe, odaia ţi-e gata, dér poftim sĕ mănâncĭ şi prânḑul cu noi.

Gheorghe primì şi urmà pe buna femeiă în sofragerie, unde se şi aşeḑară la masă.

Bărbatul îl primì fórte bine şi mâncarea acésta făcù lui Gheorghe nespusă plăcere. Când fù sĕ plece îl poftiră sĕ vină şi în ḑiua de Crăciun.

Ah! dragă Gheorghe, ai dreptate sĕ rĕmâi locului, încremenit, când întri în odaia ta. Ce schimbare! Ce plăcut e sĕ veḑĭ

mĕsură, căcĭ atuncĭ este rĕu şi dormind şi nedormind: cel cu stomacul încărcat, de dórme are visurĭ urîte, limba încărcată, durere de cap, etc., de nu dórme gâfăie şi sufere de multe turburărĭ în sănĕtate.

Tóte aceste sunt semne, că digestia este grea; ér acésta nu din causa somnului, ci din a lăcomiei.

*(„Apĕrătorul Sănĕtăţii").

Teatru german în Braşov.

Subsemnata Direcţiune face cunoscut, că stagiunea din anul acesta se va deschide în clădirea *„Redutei"* la 27 Sept. st. n. cu novitatea:

„Gebildete Menschen", din viéţa poporului vienes de V. Leon, representată în „Raimund-teatru" din Viena şi pe tóte scenele mai însemnate.

Conducerea artistică şi administrativă o au domnii: Leo Bauer (director); Carl Dieffenbacher (regisor pentru drame şi comedii); Hans Renner (regisor pentru tragedii): Alfr. Fischer (regisor pentru operete); Leopkriss (1-iul capelmaestru); Gustaw Hedwig (cassar); Jos. Rossmann (garderobier); Carl Nasch (sufler); Gustaw Binder (bibliotecar şi cancelist); Carl Wilhelm (Inspicient).

Personalul scenic este astfel compus: *Domnii*: Leo Bauer (director) pères nobles; Hans Claar I erou şi amorez, ca óspe pentru stagiune; Richard Baumann, şarge; Reg. Carl Dieffenbacher, bonvivanţĭ; Reg. Alfr. Fischer, I comic cântăreţ; Herm. Flock, partii de tenor; Louis Neher I rolurĭ de caracter; Adalb. Münnich I comic juvenil; Teot. Plank amorez cântăreţ; Reg. Hans Renner, eroi şi părinţĭ în vêrstă; Hugo Rochelle, primul tenor în operă şi operetă; Jos. Stickel I cântăreţ de operete. Carl Teller, părinţĭ umoristicĭ; Rud. Klein-Rhoden I erou şi amorez; Alex. Leichter, comic drastic; 8 coriştĭ.

Damele: Marianna Austerlitz I bĕtrână comică; Paula Hoheneck, amoreză naivă şi sentimentală; Ella Hogen, dame de salon; Anna Hochfeld, cântăréţă de operete. Philippina de Morazewska şubretă; Toni Eibenschütz partii de Sopran I, ca óspe pe timpul stagiunei; Maria Renner, mame burgese; Luisa Valberg, dame de distincţiune Melanie Wachtel I eroină şi amoreză; Josefina Makesch cântăréţă locală şi şubretă, ca óspe pe timpul stagiunei; Paulla Müller, amoreză naivă; 8 coriste.

Se vor representa în decursul stagiunei următórele piese:

Novităţĭ: a) Comedii (Lustspiel u. Schwänke): „Comtesse Gukerl" von Schönthan und Koppel-Eilfeld. — „Der kleine Lord" nach dem Englischen v. Burnek.— „Der Herr Senator" von Schönthan u. Kadelburg (sämmtliche Repertoirestücke des deutschen Volkstheaters in Wien). —„Der Herr Ministerialdirector" Schwank v. Valabregue (Repertoirestücke des k. k. Hofburgtheaters in Wien. — „Militärstat" Lustspiel von Mesed. — „Heinzelmännchen", Lustspiel von O. Stocklaske. — „Rennesaince", Lustspiel von Schönthan.

b) Drame: „Frau Balk", Vaterländisches Schauspiel v. I. Leonhardt. „Hannele" Bühnendichtung von Gerhardt Hauptmann. „Ullranda" Drama von Carmen Sylva. „Nordische Heerfahrt" von Henrik Ibsen. „Sakuntala" aus dem Indischen von Wollzogen. „Die offizielle Frau" Schauspiel von Hans Olden (sämmtlich Repertoirestücke des k. u. k. Hofburgstheaters in Wien) „Else von Erlenhof" von Roppel Eilfeld.

c) Opere şi operete: „Pagliacci" (Bajazzo) Oper von Leoncavallo. „Das Modell", Operrette von Suppé. „Der kleine Duckmäuser", Operrette von Bokör. „Der Pumpmajor", Operrette v. Alexander Neumann. „Die kleinen Schäfchen", Operrette etc. etc.

d) Farse şi piese poporale: „Der Nazi" Posse von Lindau u. Krenn. „Gebildete Menschen", Volksstück von Victor Leon. „Goldregen", Volksstück von Gellke.

Preţurile abonamentului: prentru 20 representaţiunĭ, (10 cu păreche, 10 fără păreche):

Fotoliurĭ, rĕndul	1—5	pentru 10 repr.	fl. 8
Parchet,	„ 6—11	„ „ „	6.
II Parchet,	„ 12—15	„ „ „	5.
Baloon		„ „ „	10.
I Rang		„ „ „	5

Abonamentele se primesc, începênd de Lunĭ 21 Sep. st. n. prin d-l Gustaw Hedvig, cassarul teatrului (La Redoute îndĕrĕt în curte). — Tóte celelalte se vor anunţa prin afişe.

Asigurând onor. public, că direcţiunea întotdéuna se va strădui de-a corespunde în modul cel mai conscienţios tuturor cerinţelor drepte, ea recomandă întreprinderea sa bunăvoinţei publicului braşovén în general cunoscut ca iubitor de artă.

Cu distinsă stimă

Leo Bauer,

directorul teatrelor orăşenescĭ reunite din Braşov şi Sibiiu.

ECONOMIA.

Cultura pomilor.

(Urmare).

VIII. Culesul şi păstratul pómelor. Ca la tóte lucrurile economice, aşa şi la pomărit, scopul din urmă este culesul (recólta). Dela modul cum se face culesul, atêrnă tot-déuna pĕstrarea séu stricarea pómelor. Décă scuturăm pomii ca sĕ cadă pómele, acestea se pălesc, se vatĕmă şi nu se pot pĕstra timp mai îndelungat. De unde urméză, că décă voim sĕ pĕstrăm pómele timp mai îndelungat, trebue sĕ le luăm cu mâna séu cu culegĕtórea, ca sĕ nu se vateme.

Merele şi perele se culeg atuncĭ, când codiţele lor se desface cu înlesnire de crengĭ şi când sîmburii celor dintâiu sunt bruneţĭ, ér ai perelor s'au înegrit cu totul. Prunele, ceraşele şi persecele se culeg atuncĭ când li-s'au schimbat colórea dinafară, éră miedul lor s'au făcut móle şi dulce.

Timpul cel mai potrivit pentru culesul pómelor este atuncĭ, când pómele sunt deplin svêntate, adecă dela amédĭ pănă când apune sórele. A culege pómele îndată după o plóiă séu până când este încă róuă pe ele, însemnéză a-le espune în-adins stricăciunei.

Culesul pómelor ar trebui făcut ceva mai târdiu, de cum se îndatinéză plugarii noştri, de-o parte ca sĕ cadă tóte pómele vermĕnóse, de altă parte ca cele rĕmase în pomĭ sĕ aibă timp de ajuns pentru a se cóce şi drege.

Culesul cel mai bun este acela, care se póte face cu mâna, după cum am dis şi la început. Afară de culesul cu mâna se mai pot întrebuinţa şi numite culegĕtorĭ, precum o corfiţă séu un săculeţ cu greblă, cu ajutorul cărora încă se mai pot culege pómele, de pe unde nu ajungem cu mâna. Deşi culegĕtórele numite au códe lungĭ şi se póte ajunge sus cu ele, totuşĭ la cules sĕ mai întrebuinţăm de multe-orĭ şi scară, care ar trebui anume făcută, ca sĕ nu se prea lasă pe pomĭ, căcĭ prin acésta s'ar puté vătĕma şi rupe multe din crengile mai subţirĭ şi mai tinere.

Pómele iernatice, căcĭ mai cu sémă de acestea e vorba, după ce se culeg, se aşédă câte două-trei dile grămadă într'o casă, ca sĕ asude umedélele din ele, apoi se iau rĕnd pe rĕnd şi se şterg cu un petec de lână, apoi se aşédă de ispravă pe nisce stelage, (armare) anume întocmite spre acest scop în pivniţe, unde voim ca sĕ ierneze. Pe stelagele numite se aşterne muşchiu, otavă séu paie, ca pómele sĕ nu se vateme de scândurile góle.

Precum aerul, lumina, căldura şi umedéla sunt, carĭ dau viéţă şi fac de cresc şi se coc pómele, tot ele pot sĕ producă şi stricarea lor. De aceea pivniţele, în carĭ voim a pĕstra pómele peste iérnă, trebue ferite de prea multă lumină, căldură şi umedélă. Prin urmare în pivniţele cu mere n'ar trebui suferite buţile cu vin şi cădile cu vardă.

Pentru a feri pómele de lumină, căldură şi umedélă, au încercat unii a-le pĕstra în anumite lădĭ marĭ séu buţĭ, împăturându-le cu muşchiu, hârtiă sugĕtóre séu năsip bine uscat, în carĭ s'a dovedit, că ierné̆ză mai bine ca fiind libere şi espuse numai pe stelage.

In locurile mai muntóse se fac anumite pivniţe în pămênt, în carĭ încă se pot pĕstra pómele bine, décă sunt destul de ferite de umedélă.

Cu cât sunt pómele mai mustóse, cu atât se putredesc mai curênd, şi din contră, cu cât sunt mai tarĭ, cu atât se pot pĕstra timp mai îndelungat. Insuşirea din urmă o au pómele iernatice, de aceea ele se şi pot pĕstra timp mai îndelungat.

Intocmai ca bucatele, aşa şi pómele când se culeg au un preţ de tot scădut. De aceea lucrul de căpeteniă este pĕstrarea lor până când se plătesc cu un preţ mai însĕmnat.

IX. Intrebuinţarea pómelor. Nu e destul sĕ scim cresce şi cultiva pomii prin grădinĭ, ci mai trebue sĕ scim şi întrebuinţa pómele lor. Şi tocmai acésta lasă la noi mult de dorit, căcĭ când sunt póme multe, atuncĭ se prăpădesc, mai cu sémă aşa crude cu grămada, fără a se mai cugeta cineva şi la viitor.

Pómele crude conţinênd mai multă apă, dela 70—80%, decât alte materii albuminóse şi zăhăróse, se mănâncă mai cu sémă pentru sete; ele au o influinţă însĕmnată asupra mistuirei, curăţirei sângelui şi a sănĕtăţii omului. Pentru aceea n'ar strica, când după fiă-care mâncare mai grea s'ar consuma şi câte-va póme crude; ele sunt fórte bune pentru sete, după cum am dis şi mai sus, dér de fóme nu prea ţin şi ca sĕ putem trăi numai cu ele, ar trebui sĕ mâncăm fórte multe.

Este cunoscut, că unele póme, cu deosebire văratice se trec fórte curênd, aşa încât, décă nu ne îngrijim, ca sĕ le schimbăm din starea lor crudă, nu putem avé alt folos practic, decât lăsându-le sĕ le strice copiiĭ, dându-le la porcĭ, séu făcênd un fel de must dulce din ele pentru casă séu de vêndare.

Pentru a întâmpina asemenea neajunsurĭ, ómenii au început a usca pómele, carĭ apoi se pot pĕstra timp mai îndelungat. Astfel merele şi perele se curăţă frumos de cója deasupra şi de cocenii dinlăuntru apoi tăindu-se félii subţirĭ se pot usca înşirate pe sfóre, puse pe scândurĭ curate séu lese de nuele, la sóre séu în cuptóre, după ce s'a scos pânea. Prunele se uscă mai cu sémă pe nisce cuptóre anume făcute séu tot pe scândurĭ şi lese în cuptórele de pâne, tot aşa se mai pot usca şi ceraşele şi vişinile.

In timpul din urmă s'au inven-

---

duşumeaua aşa de bine spălată, lemnele din foc trosnind, ibricelul frecat frumos şi plin de apă pentru ceai, uneltele aşedate, geamurile aşa de curate, încât se vede lumina sórelui care auresce ferestrele caselor din faţă, paharul de cositor şters bine şi două farfurii spălate şi aşedate pe poliţă, mesciòra rotundă şi lângă ea un scaun, ér pe scaun Evanghelia, buna şi vechea Evanghelie aşa de mult timp uitată!

Gheorghe după câte-va minute de mirare, dise iar „vai!" dér nu cu tonul de tristeţă obicĭnuit, ci cu ton de încântare la fel cu a copilului, care se opresce înaintea gémului unei cofetării.

Se duse la ferésră şi se uită; se duse la foc şi se uită, apoi se aşédă pe scaun şi-şĭ acoperì faţa cu mânile ca şi cum s'ar fi credut jocul unui vis. Dér nu era vis; era o fericită realitate.

După ce mai dise odată „vai!", deschise Evangelia. O lumină viuă cădù pe paginile ei, asupra acestor vorbe:

„Sĕ nu încetăm nicĭ-odată de a face bine, şi va veni vremea de vom culege fructele faptelor nóstre bune".

In aceeaşĭ clipă dulcea voce melodiósă, pe care Gheorghe o mai audise, şopti: „Ne place odăiţa ta, şi vom mai veni!"

Când îşĭ mai veni în fire din turburarea sa, Gheorghe se duse sĕ mulţuméscă d-nei Pereanu şi Ioanii, care se ostenise atât pentru el. In recunoscinţa sa, Gheorghe cerù sĕ-i dea mâna sĕ 'i-o strîngă cerêndu-şĭ iertare, că îi era pielea aspră şi négră. D-na Pereanu se grăbì sĕ 'i-o strîngă cu sinceritate şi bunătate, adăogând tot-de-odată zîmbind, că niţică apă şi o cojiţă de săpun ar fi de ajuns ca mâna sĕ nu-i mai fiă nicĭ aspră, nicĭ négră. Lecţiunea fù primită cu recunoscinţă.

In nóptea aceea somnul bietului cârpacĭ ar fi făcut poftă şi unui rege. In visurile sale, vedea ivindu-se figurĭ cereştĭ şi audea o musică de voci dulcĭ, care murmura aceste vorbe: „Dumnedeu te binecuvinteze, eştĭ om milos".

Se sculă de diminéţă şi se ridică sĕ se uite pe stradă. Pe case şi pe pămênt se întinsese o pătură grósă de zăpadă; norĭ albĭ umblau încet, pe cer, dér lăsau icĭ, colea, sĕ se vadă bucăţĭ marĭ de senin.

Mâncà cu mai multă plăcere, ca de obiceiu, apoi se puse pe lucru. Nu lucra de mult, când spre marea sa mirare se pomenì cântând.

Gheorghe cânta!

Diua urma a fi întunecósă, şi cu tóte astea luĭ 'i se părea că în odaia sa e lumină; şi pe când îngâna cântece din copilăriă, gândirĭ vesele şi amintirĭ fericite se jucau prin prejurul sĕu, ca o horă de spirite bine-făcĕtóre.

Lucră câte-va ceasurĭ, până ce venì Ioana sĕ-i pregătéscă de masă. Gheorghe ieşi din casă ca s'o lase sĕ aşeze singură.

Nu făcuse o sută de paşĭ, când vĕdù jos pe trotuar un copilaş de doi séu trei anişorĭ, care plângea.

Un păinar, cu coşul pe umere se oprise dinaintea lui.

— Nu cumva scii al cui e copilul ĕsta? întrebă el pe Gheorghe!

— Nu sciu, rĕspunse Gheorghe; ce sĕ facem cu el?

— Ce sĕ facem? sĕ-l ducem la poliţiă.

— Nu, nu, rĕspunse Gheorghe; ómenii poliţiei au mâna aspră, mai bine îl iau cu mine, îl ţin eu. Vrei sĕ mergĭ cu mine, puiule?

Şi Gheorghe întinse copilului mâna, pe care o luà, şi uitându-se la el cu ochii sĕi negri, marĭ, plinĭ de lacrimĭ, strigă: „Mamă!"

— Oh! drăguţul tati!

Şi se întórce acasă, vorbind cu copilul cât putea mai frumos şi făgăduindu-i că-i va da de mâncare şi că muma sa va veni sĕ-l ia.

De ierĭ încóce se făcuse o schimbare însemnată în viéţa lui Gheorghe. Nicĭ-odată nu avusese spiritul mai activ; nicĭ-odată nu se interesase de atâtea lucrurĭ. Tăià o fălie mare de pâne şi o dădù copilului, pe care-l puse lângă foc; apoi scoţêndu-i pantofii şi ciorapii udĭ, îi încăldi picioruşele.

Ninsórea stătuse; norii erau mai rarĭ; sórele palid de iérnă intră în odaie şi învălui cu razele sale pe copil şi pe binefăcĕtorul sĕu.

Dér copilul, după ce se sătură, începù iar sĕ strige: „Mamă".

Şi Gheorghe dise şi el „vai!" Nu mai scia ce sĕ învîrtéscă, ca sĕ facă pe copil sĕ petrécă. Sórele îi venì în ajutor; luà ibricul de cositor şi-l făcù sĕ se oglindéscă la razele sórelui înaintea copilului, într'un

tat nisce cuptóre măestrite anume făcute pentru uscatul pómelor, cu ajutorul cărora se pot usca mai bine, mai curênd și mai multe póme deodată, ca cu cele cunoscute până acum.

Din pómele uscate se pot pregăti apoi nisce zămurĭ dulcĭ, bune și ușóre de mistuit, mai cu sémă pentru ḑilele de post.

Din pómele crude, dér bine cópte se mai póte estrage și un fel de lictar (miere). Spre scopul acesta prunele rĕscópte se pun cu puţină apă într'o căldare mare, unde se fierb până ce se desfac de sîmburĭ. După aceea se străcóră prin o sîtă și mustul dobêndit se tot fierbe până ce s'a înegrit și învêrtoșat ca aluatul. Atuncĭ se golesce din căldare în anumite borcane de sticlă séu óle de pămênt, carĭ legându-se bine pe la gură se pun în pivniţe la răcóre, până când avem trebuinţă de mierea numită, în ḑile de post séu cocându-se în aluat, în cuptorul de pâne.

Tot ca mierea de prune se face și cea de cerașe și vișine, apoi de mere și pere, carĭ asemenea se culeg când sunt rĕscópte, apoi se fierb într'o căldare mare cu puţină apă până ce se înmóie. Mustul dobândit din acelea încă se străcóră prin sîtă după aceea se tot fierbe până se îngróșă ca aluatul. Pentru a da și mierei de mere și pere o colóre négră, adaugem în ea, pe când fierbe puţin must de mure séu fructe de soc. Se înţelege, că pentru pregătirea acestora, se mai recer și óre-carĭ cunoscinţe practice, adecă trebue sĕ vedem mai întâiu pe alt-cineva făcênd, apoi sĕ ne apucăm și noi, căcĭ numai din spuse și auḑite se póte întêmpla, ca sĕ nu reușim chiar bine cu lucrul nostru.

(Va urma).

Cunoscinţe folositóre.

Sunt unele lucrurĭ, pe carĭ mai în fiă-care casă le găsim, mereu ni-se întorc prin mână, aprópe în fiă-care ḑi le vedem, orĭ auḑim vorbindu-se despre ele, și cu tóte acestea mulţĭ nu sciu și nu-șĭ pot da sémă cum și din ce sunt făcute, unde și cum se produc etc.

Décă nu altfel, dér cel puţin pentru dorinţa de-a sci și de-a cunósce, ce trebue s'o aibă fiă-care om doritor de înaintare, vom da pe rênd câteva amĕnunte asupra unor lucrurĭ, ce se ivesc mai des înainte și pe carĭ fiă-care om ar trebui sĕ le cunóscă mai de-aprópe. Așa vom începe mai întâiŭ cu:

Iasca. Tot ţĕranul scie ce este iasca, pe care o folosesce mai ales ca material de aprins; nu toţĭ sciu însĕ, cum și din ce se face ea. — Iasca se face din nisce bureţĭ, ce cresc pe arborĭ (copacĭ). Bureţii se adună tómna, se curăţă de cója cea aspră dinafară și se taie în fălii subţirĭ. Acestea se fierb în apă cu leșiă de cenușă, se spală apoi în apă, se bat bine cu un ciocan de lemn și se frécă bine în mână, până se fac moi și mlădióse. Bureţii astfel preparaţĭ s'au prefăcut în iască. Acéstă iască se folosesce câte-odată și în medicină pentru liniștirea sângelui; atuncĭ trebue sĕ fiă fórte curată și fără nicĭ un amestec străin. Când însĕ iasca se prepară ca material de aprins mai puternic, se móie mai întâiŭ într'un fel de zamă (soluţiune) de salpetru și apoi se uscă.

E de însemnat, că nu toţĭ bureţii de pe copacĭ dau iască bună; cei mai mulţĭ bureţĭ dau iască rea, lemnósă. Mai bunĭ sunt bureţii așa numiţĭ pe latinesce: *Polyporus fomentarius*, carĭ cresc mai cu sémă pe fagĭ în Germania, Boemia, Svedia etc., ba chiar și în ţéra nóstră.

Scorţișóra. Ea nu este alt-ceva, decât scorţa rămurelelor unui arbore, ce cresce prin China, Iaponia, în unele părţĭ ale Americei de méḑă-ḑi, în Egipt etc. In Europa se cunósce scorţișóra cam de prin anul 1340. Arborele de scorţișóră trebue sĕ fiă tînĕr, dela 5 până la 30 de anĭ cel mult. Recolta se face de douĕ-orĭ pe an: primăvara prin Maiŭ și tómna prin Octomvre. Se taie adecă ramurile tinere și se sucesc tórte încet, pentru a face sĕ cadă peliţa de pe de-asupra. Se fac apoi nisce tăieturĭ de-a lungul scórţei, care cu mare ușurinţă se desface apoi de lemn. După aceea se taie în bucăţĭ și se uscă la sóre. Uscându-se, ea se contrage și se sucesce de sine, luând forma cunoscută de noi. Ea are un miros și gust plăcut, pișcător și puţin zaharos. Este *scorţișóră de Ceylon* și *scorţișóră de Cayenne*. Cea mai bună și preţuită e cea de Ceylon.

Pluta, din care se fac dopurile pentru astuparea sticlelor, este scórţa unor stejarĭ anumiţĭ, ce se numesc *stejarĭ de plută* și cresc cu deosebire în Șpania, Italia, în nordul Africei, în Francia sudică, Portugalia etc. Tot la 7—10 anĭ scorţa se despóiă de pe stejar în formă de table, scândurĭ mai mult séu mai puţin încovoiate. Scórţa acésta se întinde în apă și se așéḑă pe ea greutăţĭ, pentru ca sĕ se îndrepteze și sĕ ia forma unei table marĭ. După aceea se uscă încetul cu încetul și astfel avem pluta, din care se fac dopurile.

E de însemnat, că stejarii de plută nu sufer nimic prin aceea, că li-se despóiă scórţa, ba încă acésta îi ajută ca sĕ trăéscă mai mult, ajungênd până cam la vêrsta de 150 anĭ. Din plută se fabrică dopurile de regulă cu mâna, ocupându-se cu acest lucru mai cu sémă femeile și copiiĭ. Un lucrător bun póte face la ḑi câte 1200 dopurĭ. Se fabrică însĕ și cu mașinĭ, carĭ dau de 20 de orĭ mai mult ca un lucrător, însĕ dopurile nu sunt așa bune ca cele lucrate cu mâna.

Bumbacul este o lână, ce se produce în capsulile unor plante erbóse ce cresc în ţĕrile călduróse, ca de esemplu în India ostică, în China, Arabia, Egipt și Etiopia, unde se planta bumbac încă înainte de Christos. In America nordică și sudică, apoi în unele părţĭ ale Italiei, Spaniei, Greciei, mai ales însĕ în Australia etc. încă se plantéză mult bumbac.

Plantarea se face așa, că sĕmînţele de bumbac se așéză în pămênt bine lucrat, tot cam la o depărtare de 1—2 metri. Până ce cresc marĭ, pămêntul se plivesce bine; ramurile trebuesc ciuntate din când în când, pentru ca arborele sĕ se facă mai stufos și sĕ nu créscă prea înalt, căcĭ atuncĭ nu se mai pot culege fructele cu mâna. Inălţimea arborelui este cam dela 1—6 metri. Pe ramurii acestui arbore se fac nisce capsule cam în forma și de mărimea nucilor. In capsule sunt simburii, învĕliţĭ în bumbac. Capsulele se culeg îndată ce încep a se deschide și din ele se scóte bumbacul împreună cu sĕmînţele. Fiindcă firele de bumbac sunt strîns legate de sĕmînţe, trebue sĕ se curăţe. Curăţirea se face cu ajutorul unor mașinĭ. Cu cât bumbacul e mai bine curăţit de sĕmênţe, cu atât este mai fin, bun și mai scump. După ce se curăţă, bumbacul se îndésă bine în nisce sacĭ séu se preséză în balurĭ și astfel se trimite la fabricĭ, unde se tórce.

Literatură.

Instrucţiune în afacerea dărilor de beutură de consum și de vênḑare pentru *vin, bere, carne, zahar și spirtuóse* în folosul economilor și proprietarilor de vii 1 esemplar trimis franco 12 cr. Vênḑĕtorilor 30% rabat. Se află de vênḑare la d-l *Emanuil Barbulescu*, învĕţăt. gr. ort. român în Pesac.

*

O drăgălașă și fórte preţiósă colecţiune de episóde, novelete și povestirĭ istorice a apărut în Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov, intitulată: **„Traista cu poveștĭ a lui P. Brosteanu“**. Format mic și estetic, în mărime de 138 pag. Preţul 20 cr. Nu putem în de-ajuns recomanda, mai ales pentru bibliotecile nóstre poporale, acéstă colecţiune de scrierĭ istorico-beletrestice, atât de rarĭ în literatura nóstră, carĭ tóte au o tendinţă eroică naţională pe cât de interesantă, pe atât și de amusantă. Cei ce în timpul din urmă au cetit foiletónele publicate de d-l autor P. Brosteanu în numerii de Duminecă ai ḑiarului nostru, au cunoscut valórea netăgăduită a scrierilor d-sale, atât de mult apreţiate din partea cetitorilor.

*

Escursiunĭ pe munţii Ţĕrei-Bârsei și a Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte fórte preţiósă, scrisă de d-l *Ioan Turcu*, protonotar pens. al comitatului Făgăraș. In acéstă carte, scrisă în formă de istorisirĭ pe cât de interesante, pe atât și de plăcute la cetit, se cuprinde descrierea amĕnunţită a munţilor, cu tóte potecile și platourile lor, cu animalele și plantaţiunile lor; apoi viéţa ciobanilor și păstorilor din munţĭ cu multe legende și istorisirĭ plăcute; descrierĭ întregite cu schiţe istorice despre castelele și Ţéra Făgărașului etc. etc. Pentru istoricĭ, pentru turiștĭ, pentru cei ce vor sĕ cunóscă, orĭ chiar sĕ facă escursiunĭ la munţĭ, cu un cuvênt, pentru toţĭ iubitorii de sciinţă și de frumseţile naturei, acéstă carte, de felul căreia până acum nu avem scrisă alta în limba românéscă, oferă o lectură de tot plăcută și folositóre totodată. Un esemplar, constătător din 220 pag. format mare 8°, costă 1 fl. (+ 5 cr. porto). De vênḑare și la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

MULTE ȘI DE TOATE.

Șcólele de fiert în Anglia.

In Londra până acum sunt 140 școle de fiert, în carĭ fetele învéţă sĕ fiarbă. Fetele din Londra nu pot învéţa gospodăria dela mamele lor, deórece ele însele nu o sciu.

Afară de acestea, mai invéţă fetele spălatutul, călcatul și lucru de mână, carĭ tóte pentru Englese sunt lucrurĭ noué. In Londra până acum 30,000 fete au absolvat școla de fiert pe spesele orașului. O gazetă din Londra scriind despre școlele aceste, face observarea, că totușĭ pentru o femeia e mai de folos sĕ se pricépă în ale gospodăriei, decât sĕ scie de rost biblia séu viéţa patriarchilor.

---

chip așa de ciudat, încât copilul începù sĕ rîdă arătând cu degetul ibricul.

Era o scenă încântătóre: bĕtrânul, mulţumit de isbânda sa îșĭ îndoì sforţările; veselia copilului, care se mări din ce în ce mai mult, îl cuprinse și pe el și începù sĕ rîdă din tótă inima.

Era ceva ciudat în acordul acestor douĕ rîsurĭ așa de deosebite: unul plăcut și argintiu, altul cam răgușit, ca un rîs, care vine de departe și cu care nu s'a servit cine-va multă vreme.

Atuncĭ Gheorghe audì vocea cea mică cunoscută, care îi dise: „Vedĭ bunule Gheorghe, acum ne place sĕ venim la tine“.

Copilul îșĭ uitase paraponul; era ca la el acasă. Gheorghe începù sĕ lucreze, și dênsul se sculà de jos și începù sĕ alerge în tóte părţile prin odaiă, mereu urmărit de raza de sóre, care se jucà în pletele-i de aur și în lacrimele care se uscau pe obrăjiorii sĕi rumeni.

La prânḑ, Gheorghe se puse la masă, luà copilul lângă dênsul și-i dădù partea cea mai bună uitându-se cu o plăcere de nedescris la el cum mânca.

Séra, copilul adormì. Gheorghe îl luà în braţe, îl legănà cântându-i un cântec vechiu și îl culcà pe mantaua sa. Apoi aprinse lumînarea și se uita la copil pe când lucra și se simţea fericit.

Un sgomot de pe uliţă îi atrase luarea aminte. Fórte rar se întêmpla ca tăcerea stradei sĕ fiă turburată la ceasul acela. Se auḑeau mai multe vocĭ; apoi cine-va bătù la ușa sa. Gheorghe gândì că se aprinsese casa; se sculà repede de unde ședea și prima sa mișcare, fù sĕ se apropie de copil, ca sĕ fiă gata sĕ-l ia în braţe de va fi trebuinţă.

Dér audì pe d-na Pereanu ḑicênd:

— Deschide ușa d-le Gheorghe, vrea cine-va sĕ vorbéscă cu d-ta.

— Ce sĕ fiă? se întrebà Gheorghe; că dór' nu mi-o fi aducênd nimenĭ pe vremea asta niscai ghete sĕ dreg.

Deschise și audì pe d-na Pereanu ḑicênd:

— Pe aicĭ, dómnă. Aci stă d. Gheorghe. Dér nu cred, sĕ-l fi găsit dênsul, căcĭ nu mi-a spus nimic.

In timpul acesta o femeiă se repeḑì în odaiă, și ḑise:

— Domnule, la dumnéta e copilul meu, unicul meu copil? Oh! spune, te rog!

Gheorghe zăpăcit, întâiu tăcù, apoi ḑise cu simplitate:

— Nu sciu décă e al dumnitale; uitĕ-'l.

Și, apropiând încet lumînarea de manta, arătă copilul adormit. O aruncătură de ochĭ fù de ajuns mumii; îșĭ strînse la piept copilul, care deschise ochii, și liniștit, recunoscênd pe muma-sa, o luá de gât cu braţele sale grăsulii și apoi adormí iar.

In sfîrșit muma îșĭ luà copilul și plecà cu el acasă după ce mulţumì din suflet lui Gheorghe și după ce îl poftì sĕ vie sĕ mănânce cu ea și cu soţul sĕu în tóte Duminecile.

A doua ḑi fiind Duminecă d-na Pereanu ḑise lui Gheorghe sĕ mérgă cu dênsa și cu fiica sa la biserică și el primì.

Ar fi greu sĕ spunem ce simţì Gheorghe, când întrà în biserică; mărimea clădirii, mulţimea ómenilor, cântecele corului, tótă priveliștea aceia neobicĭnuită, îl uimea și îi plăcea, căcĭ îi aducea aminte anii fericiţĭ ai copilăriei când însoţea pe mumasa în sfîntul locaș și se ruga împreună cu ea.

D-na Pereanu se uita din când în când la figura senină a bĕtrâului și se bucura în sine de gândul bun ce avusese, căcĭ se vedea că era adênc mișcat.

Când eșiră din biserică, Gheorghe se despărţì de d-na Pereanu și se îndreptà spre locuinţa părinţilor copilului pe care îl găsise. Bărbatul, nevasta și copilul îl așteptau la feréstră și cum îl vĕḑură îi ieșiră înainte. Copilul părù că-l cunósce și zîmbì luându-l de mână și târîndu-l în casă.

Din ḑiua aceia Gheorghe se ducea în tóte duminecile sĕ mănânce cu ei. Copilul se obicĭnuì a-i ḑice „unchiul Gheorghe“ și bietul cârpacĭ îșĭ petrecea o jumĕtate din sĕptĕmână gândindu-se la scenele acestea, și cealaltă jumĕtate așteptând cu nerăbdare Dumineca ca sĕ se ducă iar.

Ioana îi ţinea odaia curată și raza de sóre credinciósă făgăduinţii sale, îi gonea din ea întristarea și întunerecul.

Intr'o ḑi d-na Pereanu chiămă pe Gheorghe sus la ea spunêndu-i că dorea cine-va sĕ vorbéscă cu dênsul.

El dete fuga și vĕḑù douĕ dame tinere și frumóse, în îmbrăcate scump.

Cea mai tinĕră se uità la el. Bĕtrânul se roși. Nicĭ-odată nu se uitase astfel la el nisce ochĭ așa de frumoșĭ.

— Mĕ iartă că te supăr, ḑise ea, dér

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 16 Septemvre n. 1896.

Sĕminţe		Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc		—	7.20	7.25
Grâu dela Tisa		—	.—	.—
Grâu de Pesta		81	7.35	7.40
Grâu de Alba-regala		81	7.30	7.35
Grâu de Bácska		81	7.35	7.45
Grâu ung. de nord		81	.—	.—
Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	**soiul**	**Cualitatea per Hect.**	**Preţul per 100 chilogr. dela**	**până**
Sĕcară		70—72	6.15	6 25
Orz	nutreţ	60—62	4.10	4 40
Orz	de vinars	62.64	5 10	5 80
Orz	de bere	64.66	6.40	7.70
Ovĕs		39.41	5 35	5.85
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţênă	—.—	—.—
„	roşiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.—	55.—
„	dela ţêră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	48.—	49.—
„	afumată	—.—	—.—
Sêu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	11.—	11.50
„	din Serbia în sacĭ	11.—	11.50
Lictar	slavon nou	12.50	13.50
„	bănăţenesc	11.50	12.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 18 Septemvre st. n. 1896.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	30
„	Grâu mijlociu . .	5	20
„	Grâu mai slab . .	5	—
„	Grâu mestecat . .	3	40
„	Sĕcară frumósă . .	3	20
„	Sĕcară mijlociă . .	3	—
„	Orz frumos . . .	3	40
„	Orz mijlociu . . .	3	—
„	Ovĕs frumos . . .	2	40
„	Ovĕs mijlociu . .	2	10
„	Cucuruz	3	60
„	Mălaiu	4	10
„	Mazăre	7	—
„	Linte	8	—
„	Fasole	6	—
„	Sĕmênţă de in . .	8	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	6	—
„	Cartofĭ	—	75
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	46
„	Carne de porc . . .	—	51
„	Carne de berbece . .	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Călendarul săptămânei.

SEPTEM. are 31 dile. RAPCIUNE.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	8 † Naşc. Pré c. M.	20 Eustachius
Lunĭ	9 † Ioachim şi Ana	21 Ap. Mateiu
Marţĭ	10 M. Minodora	22 Toma Linus
Mer.	11 C. Prof. Teodora	23 Tecla
Joi	12 S. m. Anton.	24 Gelert
Vin.	13 Corneliu Sut.	25 Cleopa
Sâm.	14 † Inălţ. Sf. Cruci	26 Ciprian

Bursa de Bucuresci

din 16 Septemvre n. 1896.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.3/4
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.3/4
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	98.3/4
„ „ din 1893	5%	„ „	98.3/4
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.1/4
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86 3/4
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.1/4
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	87.—
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	87.—
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 3/4
Oblig. Casei Pensiunilor tr. 300	10	„ „	289. —
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	95.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	96 —
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92.1/4
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	83.1/4
„ „ „ Iaşĭ . .	5%	„ „	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—. —
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1625.
Banca agricolă	500	150 v.	222.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	435.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	455.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	295 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	189.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	106.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—. —
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30	1000	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	400.—
20 francĭ aur			20.10

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3 1/2

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Septmvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.10
Renta de corône ung. 4% . . .	99.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	123.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	154 75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.—
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de argint austr.	101.65
Renta de aur austr.	123.55
Losurĭ din 1860.	145.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	952 —
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	401.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	369.10
Napoleondorĭ.	9.53
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.70
London vista	119.75
Paris vista	47.50
Rente de corône austr. 4%. . .	101.15
Note italiene.	44.25

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 14 Sept. de 4703 capete, la 15 Sept. au întrat —.— capete şi au eşit 703 capete rĕmânênd la 16 Sept. un numĕr de 4000 capete.

Se notéză marfa: ungurêscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurêscă tineră grea dela 53.1/2 cr. până la 54.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Cursul pieţei Braşov.

Din 19 Septemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul losurilor private

din 16 Septemvre 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.70	6.90
Credit	197.—	198.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58 —
Navig. pe Dunăre . .	142.—	146.—
Insbruck	27.—	27.50
Krakau	27.—	27.50
Laibach	22.75	23.50
Buda	59.—	61.—
Palffy	—.—	—.—
Crucea roşie austr. .	18 10	18.70
dto ung. . .	10.20	10.70
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	23 —	24.—
Salm	70.—	71.—
Salzburg	26.25	27 25
St. Genois . . .	70.25	71.25
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34 50	35.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	121 50	122.15

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

nu ai prins dumneata acum câteva sĕptĕmânĭ un cal care fugea?

— Ba da, dómnă.

— Ah! ce fericită sunt! Te căutăm, tata şi cu mine, de atuncĭ; dumneata mi-ai scăpat viéţa. Am avut noroc, de te-am găsit, cu o femeiă care ne lucréză albiturĭ şi căreia şi ei — ne-a spus — că 'i-ai scăpat copilul. Se vede că dumneata ai obicei sĕ facĭ bine.

Şi adăogă:

— Aşĭ dori sĕ fac ceva pentru dumneata ca sĕ-ţĭ arăt recunoscinţa mea.... Ce doresci?

Gheorghe ruspunse cu naivitate:

— Sĕ-mĭ daţĭ ghetele sĕ le dreg.

Un zîmbet uşor alunecă pe buzele frumóse ale tinerei, care dise:

— Bine, ţi le dau; sĕ poftescĭ sĕ le iei.... Imĭ făgăduescĭ că vii?

— Da, viu.

Atuncĭ ea îi dădù adresa.

— Acum Eleno, aidem acasă iute sĕ spunem tati, că am găsit pe cel care mi-a scăpat viéţa, dise tinĕra, celei care o însoţea.

Apoi se întórse cătră Gheorghe şi i dise:

— Dă-mĭ mâna. Nu găsesc cuvinte ca sĕ-ţĭ spun cât îţĭ sunt de recunoscĕtóre.

Bietul Gheorghe nu mai scia pe ce lume era. Intinse mâna sa négră îngânând un fel de mulţămire şi mai făgăduì încăodată, că a doua di se va duce la dênsa.

Când întrà în odaia lui cugetà:

— Trebue sĕ fiă ómenĭ bogaţĭ; déca 'i-oiu prinde muşterii pe toţĭ din familiă, nu-mĭ mai pasă, o sĕ fiu la largul meu cât oiu trăi:

O lumină mare îi umplù odaia şi un glas îi dise:

— Sĕ scii Gheorghe, că ţi-ai făcut prietinĭ numai mulţumită faptelor bune, care trebuiau făcute, ér nu sĕ aştepţĭ fără sĕ încercĭ nimic, cum făceai tu mai înainte.

— Adevĕrat, dise Gheorghe în sine.

Işĭ aprinse luleaua şi se puse jos sĕ se bucure de gândurile sale. Nu mai simţea amărăciunea, care îl făcuse sĕ sufere odinióră. Acum îşĭ iubea locuinţa. Fata pe care o scăpase şi tatăl sĕu îl poftiră sĕ şédă la ei într'o odaiă frumósă şi încăpătóre, dér el nu primi, căcĭ iubea pe stăpânii casei în care stătuse atâta vreme şi carĭ puseră de-i împodobiră frumos odaia cu mobile nóue şi cu florĭ pe ferêstră. Şi bĕtrânul era încântat, se gândea că acum locuinţa lui era vrednică de „raza cerêscă“. Dér de ea nu pomenì nimului nimic; rĕmase taina vieţii lui.

Fata cea frumósă venea pe la el des; când venea se aşeda jos lângă el, deschidea Evanghelia, îi cetea părţĭ din ea, şi, cu vocea ei dulce, îi desluşea ce va sĕ dică credinţa.

Astfel se strecurară cei din urmă anĭ ai vieţii lui Gheorghe.

Când fù sĕ móră, prietinii ce-şĭ făcù îi închiseră ochii şi tot ei îl duseră şi la locaşul de vecĭ.

— Ciudat, dise d-na Pereanu, ştergêndu-şĭ lacrimile, când se întórse acasă dela înmormêntare; Gheorghe vorbea des de sóre, se vedé că-i plăcea mult, şi aţĭ băgat de sémă, că ierĭ când a murit îi lumina faţa cu radele lui?.... Ba chiar adĭ când l'au coborît în mormînt sórele 'i-a luminat cosciugul.

Traducţiă de

Dumitru Stăncescu*).

*) In textul frances nu este arătat numele autorului.